

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

OUDENAARDE, Ronsen Heerweg 47

ONDERZOEKSRAPPORT HEMBYSE ARCHEOLOGIE

N°. 4

**ONDERDEEL VERSLAG VAN RESULTATEN
VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE
BODEM**

Bureaustudie

De Smaele Bart & Pieters Hadewijch

2017

INHOUDSOPGAVE

1	ADMINISTRATIEVE FICHE	3
2	BESCHRIJVEND GEDEELTE.....	5
2.1	Beschrijving geplande werken en juridisch kader	5
2.2	Onderzoeksopdracht	6
2.3	Werkwijze	7
3	ASSESSMENT	8
3.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	8
3.1.1	Fysisch-geografische gegevens.....	8
3.1.1.1	Topografie	8
3.1.1.1	Erosiegevoeligheid	10
3.1.1.1	Traditionele landschappen.....	11
3.1.1.1	Hydrografische situering	12
3.1.2	Aardkundige situering	13
3.1.2.1	Tertiair geologische kaart.....	13
3.1.2.2	Quartaire geologische kaart.....	14
3.1.2.3	Bodemkaart van België.....	16
3.1.2.4	Boringen.....	17
3.1.3	Grondgebruik.....	18
3.1.3.1	Gewestplan	18
3.1.3.2	Bodemgebruiksbestand.....	19
3.1.3.3	Bodembedekking	20
3.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied en zijn omgeving...22	
3.2.1	Algemene historische situering van het plangebied	22
3.2.2	Relevante historische kaarten en plannen	24
3.2.2.1	Kaart van Villaret (1745-1748).....	24
3.2.2.2	Kaart van Ferraris (circa 1777)	25
3.2.2.3	Atlas der Buurtwegen (circa 1840).....	26
3.2.2.4	Kaarten van Vandermaelen (1846-1854)	27
3.2.2.5	Kaart van Popp (1842-1879)	28
3.2.2.6	Topografische kaart van België, 1904.....	29
3.2.3	Relevante luchtfoto's	30
3.2.4	Relevant iconografisch materiaal	32
3.3	Archeologische situering van het onderzochte gebied	34
3.4	Datering en interpretatie van het onderzochte gebied.....	37
3.5	Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed.....	38
4	BESLUIT VOOR ALGEMEEN PUBLIEK.....	39
4.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	39
4.2	Besluit voor een algemeen publiek	40
5	BIBLIOGRAFIE	41
6	LIJST VAN FIGUREN.....	42
7	LIJST VAN BIJLAGEN	43

1 ADMINISTRATIEVE FICHE

Projectcode Onroerend Erfgoed	2017H134
Projectgebied	Oudenaarde, Ronsen Heerweg 47
Grootte projectgebied	3110 vierkante meter
Ligging	Oost-Vlaanderen, Stad Oudenaarde, Ronsen Heerweg/Meerhem
Lambert 72-coördinaten (m)	(N): X: 101 358,887 x Y: 174 326,733 meter (Z): X: 101 360,872 x Y: 174 236,862 meter
Kadaster	Afdeling: 10, Welden Sectie: B Percelen: 217G (deels), 216M (deels), 214C
Initiatiefnemer	Architectuuratelier Benoit Ottevaere Kortrijkstraat 82 B-9790 Wortegem - Petegem
Uitvoerder	Hembyse Archeologie
Erkende archeoloog	Hadewijch Pieters OE/ERK/Archeoloog/2017/00168 Bart De Smaele OE/ERK/Archeoloog/2015/00070
Projectsigle Hembyse Archeologie	OUD-RON
Type onderzoek	Archeologienota met uitgesteld traject
Verantwoordelijke uitgever van het onderzoeksrapport	
Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2017
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2017, <i>Archeologienota met uitgesteld traject voor de site Ronsen Heerweg 47</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 4, Gent.
Termijn van het onderzoek	5 werkdagen
Betrokken actoren en specialisten met vermelding van rol/functie	Hadewijch Pieters/erkend archeoloog/veldwerkleider Bart De Smaele/erkend archeoloog
Gecontacteerde regiospecialisten	PAM Velzeke
Resultaten	Romeinse periode, 18 ^e -eeuwse hoevegebouw
Aanbeveling	Proefsleuvenonderzoek

Bewaarplaats archief	Er is geen erkend depot van toepassing
Opmerkingen	Geen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

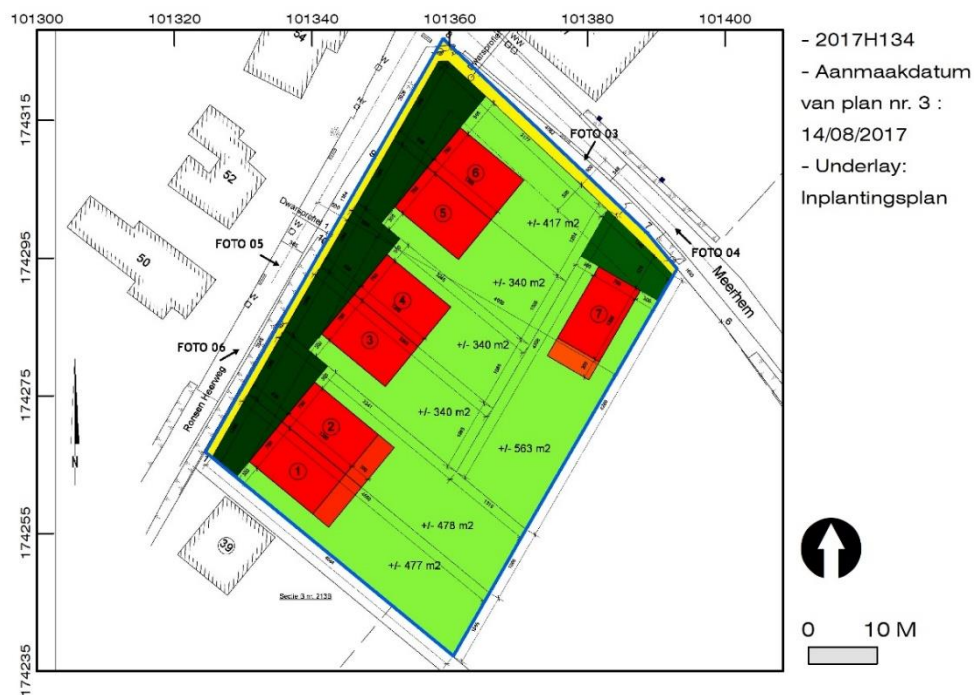
2 BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1 Beschrijving geplande werken en juridisch kader

Het totale oppervlak van de percelen waarop de verkavelingsvergunning betrekking heeft, bedraagt 6564 vierkante meter. De geplande verkaveling heeft betrekking op een oppervlakte van 3110 vierkante meter.

Het Onroerend Erfgoeddecreet bepaalt dat een bekrachtigde archeologienota moet worden opgemaakt indien de totale oppervlakte van de percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, meer dan 3000 m² bedraagt indien het projectgebied niet gelegen is binnen een vastgestelde archeologische zone.

De geplande werkzaamheden behelzen het verdelen van het projectgebied in 7 kavels.

Figuur 1. Inplantingsplan nieuwe toestand (@opdrachtgever).

Ter hoogte van de straatkanten wordt een smalle strook grond afgestaan aan de gemeente (154,31 m²). Elke kavel wordt voorzien van een voortuinstrook (totaal 506,58 m²), een zone voor halfopen bebouwing (totaal 623,1 m²) en een zone voor tuinen (1761,78 m²). Enkele kavels (in het oosten en in het zuiden) worden tevens voorzien van een zone voor uitbouw (totaal 66,42 m²).

Figuur 2. Inplantingsplan nieuwe toestand (©opdrachtgever).

Voor een overzichtsplan wordt verwezen naar de bijlagen. Aangezien nog geen concrete bouwplannen voorhanden zijn, kunnen geen doorsnedes van de geplande toestand worden aangeleverd.

6

2.2 Onderzoeksoopdracht

Het doel van deze bureaustudie is om de eventuele archeologische waarde van het projectgebied in te schatten zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Concreet wordt getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het projectgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens wordt de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologisch erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten aldus toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan.

Onderzoeksvragen:

- Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?
- Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?

- Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?
- Is vervolgonderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?

Randvoorwaarden:

In het kader van de verkavelingsaanvraag wordt tevens een studie uitgevoerd naar de principiële haalbaarheid van een verkaveling ter hoogte van het projectgebied, waarbinnen ook deze archeologienota kadert. Een investering in eventueel archeologisch vervolgonderzoek (en de hieraan voorafgaande sloop van de bestaande bebouwing) zal pas gebeuren na de uiteindelijke beslissing tot verkavelen en dus na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning. De initiatiefnemer kiest dus voor de mogelijkheid van een archeologienota met uitgesteld traject.

2.3 Werkwijze

Om een inschatting te maken van het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed binnen het projectgebied worden de bestaande en publiek beschikbare bronnen geraadpleegd. Het betreft zowel historisch kaart- en fotomateriaal, als archeologische en geologische data.

Er werd tevens contact opgenomen met het Provinciaal Archeologisch Museum te Velzeke (de dato 21/08/2017). De regiospecialisten Johan Deschieter en Tineke De Wandel bleken echter in verlof. De deadline van het indienen van de archeologienota liet echter niet toe om te wachten tot de regiospecialisten terug beschikbaar waren.

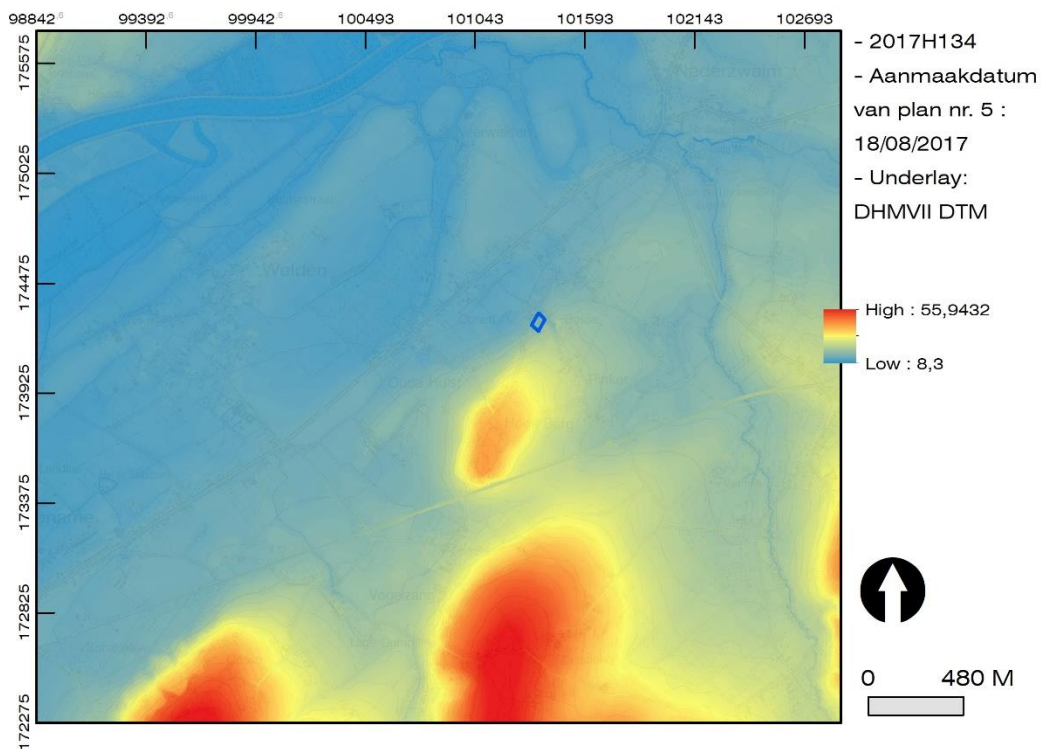
3 ASSESSMENT

3.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

3.1.1 Fysisch-geografische gegevens

3.1.1.1 Topografie

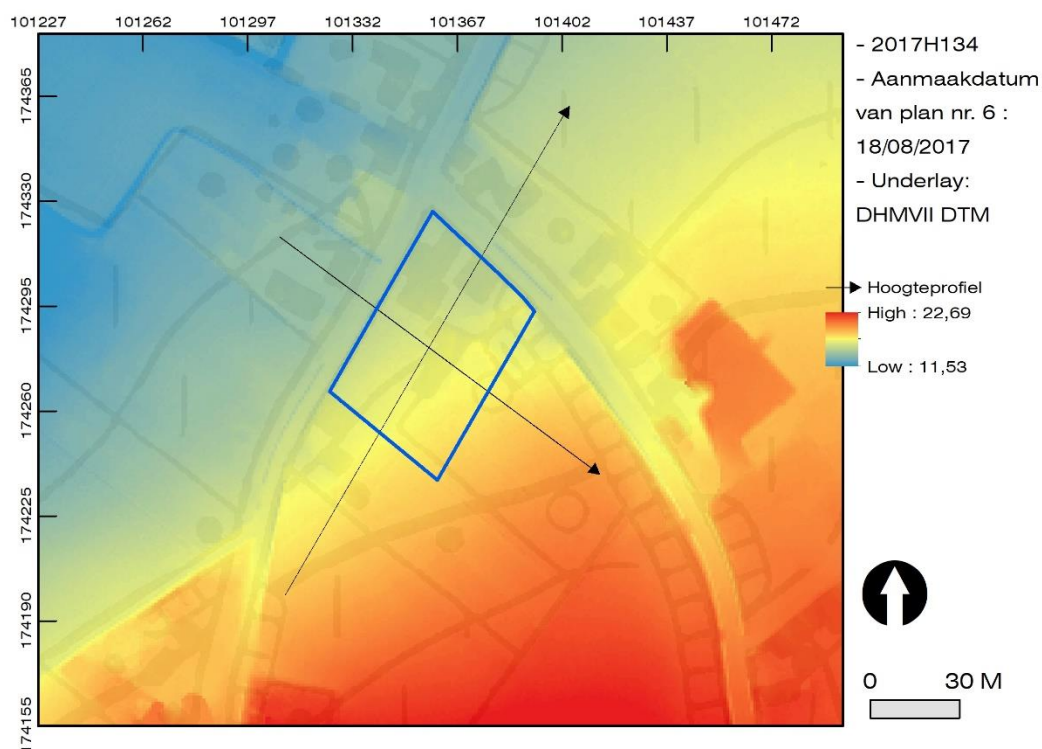
Welden¹ is een dorp in de Belgische provincie Oost-Vlaanderen en is een deelgemeente van Oudenaarde. Dit landelijke dorp ligt in de Vlaamse Ardennen, tussen de heuvels van de rechteroever van de Schelde, aan de noordoostgrens van Oudenaarde. Welden is nog relatief dunbevolkt: de dorpskern concentreert zich rond enkele belangrijke kruispunten ten westen van het projectgebied, terwijl daarbuiten voornamelijk glooiende akkers zijn terug te vinden. Naast de dorpskern van Welden bevinden zich nog de gehuchten Neerwelden, Bossche en Vogelzang. Het projectgebied bevindt zich tussen Neerwelden (in het noorden) en Vogelzang (in het zuiden). Ten zuidoosten van de provinciebaan Aalst-Oudenaarde vormt de 40 meter hoge zogenaamde 'Hoge Berg' een heuvel die aansluit bij het heuvelachtig landschap van Mater, behorend tot de Vlaamse Ardennen. Over de kam van voornoemde heuvel loopt een oude verbindingsweg zogenaamde 'Ronsen Heerweg' die van Nederzwalm richting Mater loopt.

Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m.

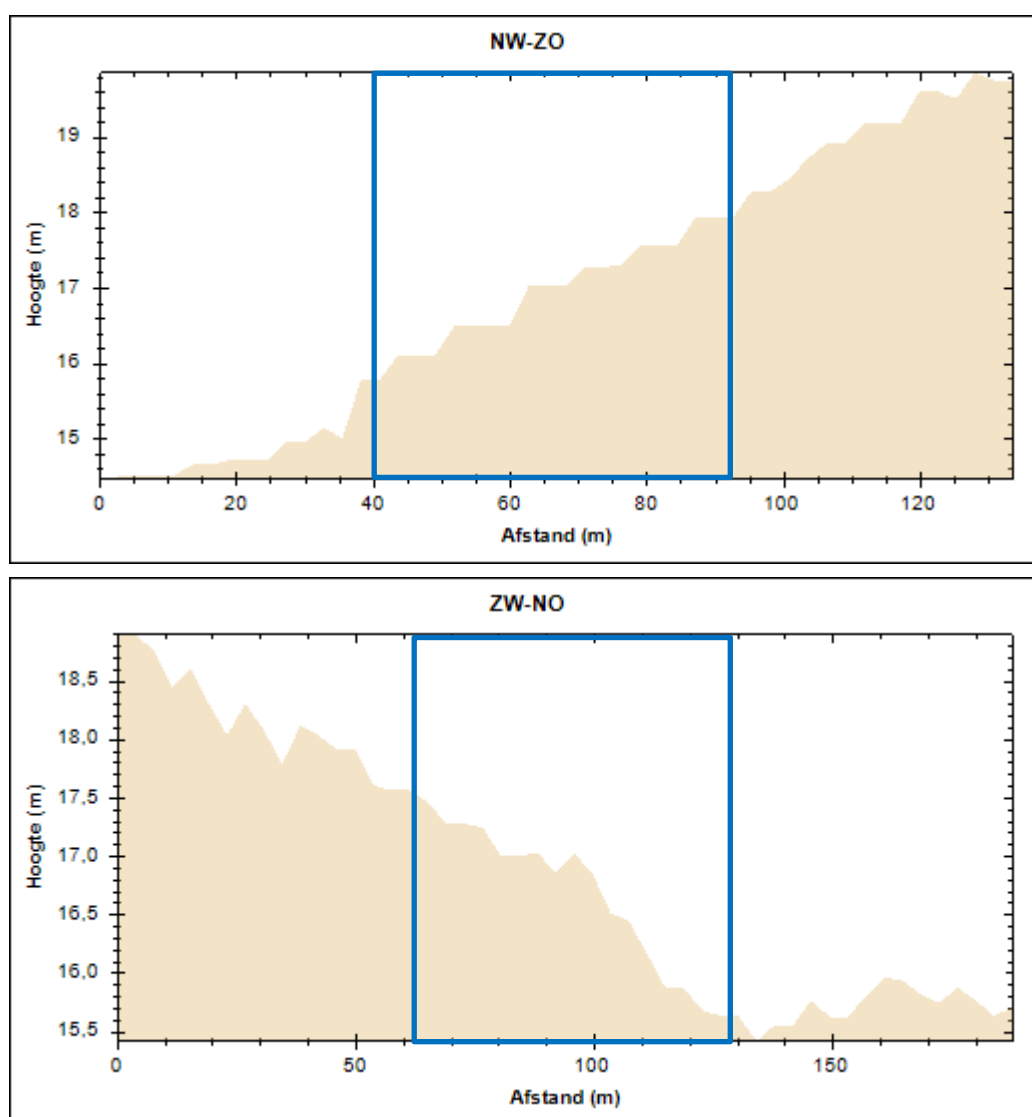
¹ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Welden_\(Oudenaarde\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Welden_(Oudenaarde))

Het projectgebied bevindt zich aan de voet van deze 'Hoge berg', op de hoek die gevormd wordt door de Ronsen Heerweg en de straat Meerhem.

Figuur 4. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m (detail).

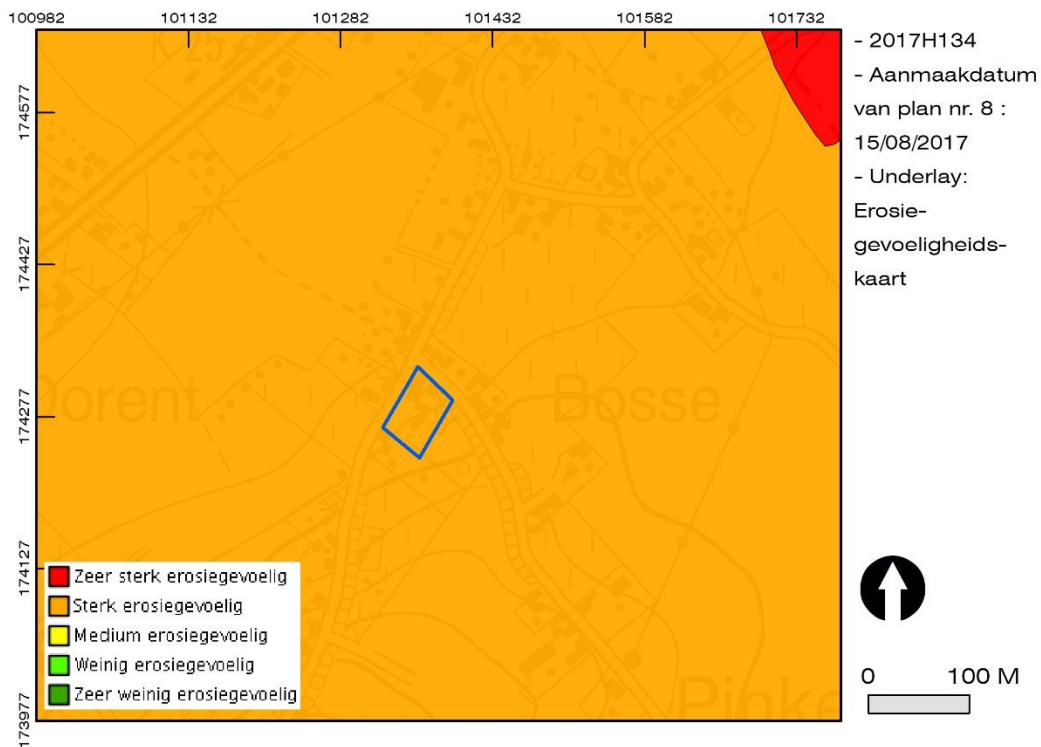
Het projectgebied bevindt zich duidelijk op een helling die in noordelijke richting afdaalt. Ter hoogte van de straatkant heeft het gebied een gemiddelde TAW-waarde van 15,6 meter. In zuidoostelijke en zuidwestelijke richting stijgt deze hoogte naar respectievelijk 17,6 meter en 17,34 meter. Dit betreft een hoogteverschil van 2 meter, waarbij de hellingsgraad over het grootste deel van het terrein vrij klein is. Voornamelijk aan de straatkanten neemt het terrein een duik.

Figuur 5. Hoogteprofielen.

3.1.1.1 Erosiegevoeligheid

De Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten geeft voor elke gemeente in Vlaanderen de gemiddelde gevoeligheid voor bodemerosie weer (de dato 2006). De kaart geeft dus op niveau van Vlaanderen een eerste indicatie van de locatie van erosiegevoelige gebieden. De kaart is een afgeleide van de potentiële bodemerosiekaart per perceel (de dato 2006). Op de Erosiegevoeligheidskaart voor de Vlaamse Gemeenten staat het gebied ingekleurd als “Sterk erosiegevoelig”. Het onderzoeksgebied is niet fundamenteel veranderd sinds 2006, dus de kaart is nog steeds van toepassing.

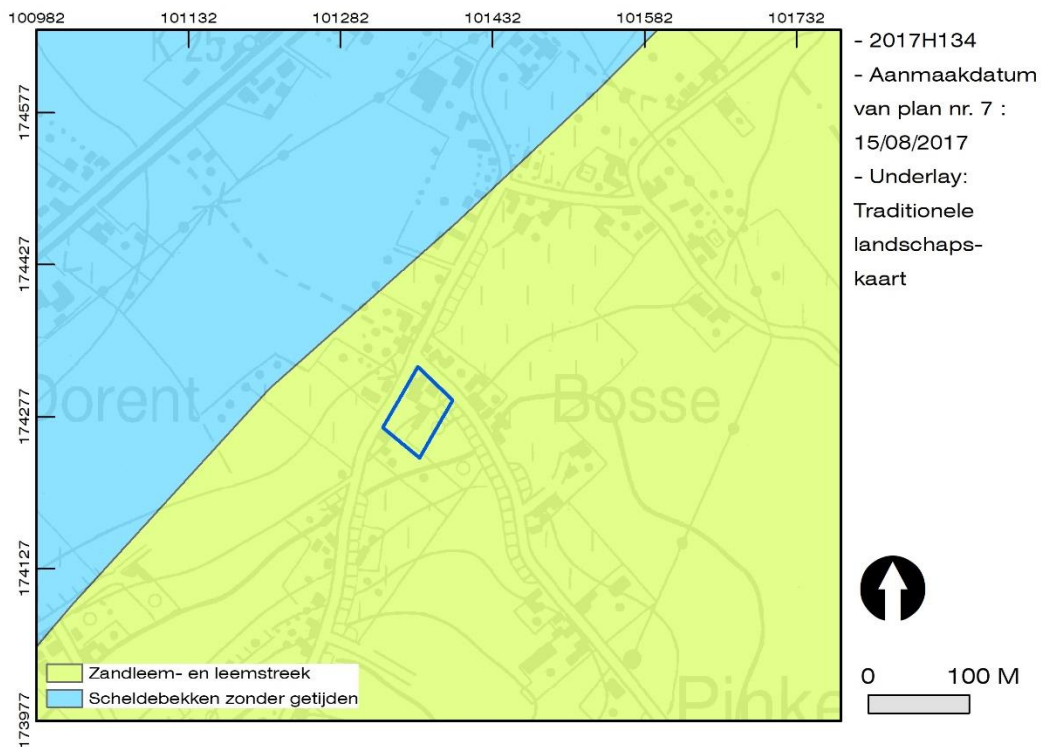
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

De mate waarin een gebied erodeert kan gevolgen hebben voor de archeologische waarde van het gebied: wanneer een site zich in een sterk tot zeer sterk erosiegevoelig gebied bevindt, is algemeen gesteld de kans op bewaring kleiner, of is de kans op het beschadigen van dit archeologisch erfgoed groter. Anderzijds kunnen archeologische lagen door geërodeerde pakketten worden afgedekt, waarbij de kans op een goede bewaring over het algemeen verbetert (of beter wordt geacht).

3.1.1.1 Traditionele landschappen

Op de traditionele landschapskaart staat het projectgebied gekarteerd als behorende tot de Zwalmstreek, die deel uitmaakt van de zandleem- en leemstreek. De Zwalmvallei² wordt gekenmerkt door een asymmetrisch dal met een steile oostelijke valleiflank en een veel geleidelijker stijgende westelijke helling. De oostelijke valleiflank kenmerkt zich door weilanden, bosrestanten, kleine landschapselementen, kwelzones en bronbeekjes die tot op heden zijn bewaard. Op minder dan 100 meter ten noordwesten van het projectgebied bevindt zich de Scheldevallei.

² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwalmvallei>

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de traditionele landschappenkaart.

3.1.1.1 Hydrografische situering

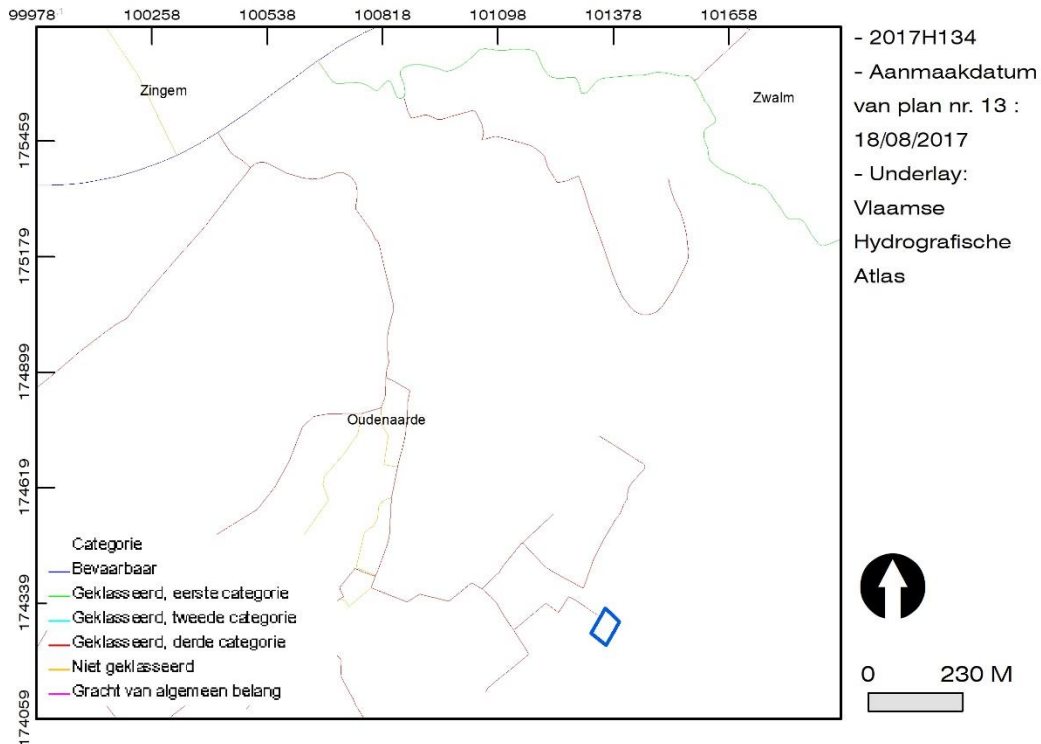
Het projectgebied is gelegen in het Boven-Scheldebekken. Het betreft het stroomgebied van de Schelde vanaf haar bron tot Gent, waar ze samenvloeit in de Leie. Karakteristiek voor de oevers van de Boven-Schelde zijn de meersen en afgesneden Scheldearmen.

In de 18de eeuw was de Scheldevallei nog een typische riviervlakte en vormde ze een aaneengesloten geheel van laaggelegen natte weilanden die elke winter onder water liepen en waarbij een laagje vruchtbaar slib werd achtergelaten. De mens probeerde deze overstromingen met behulp van dijken, afwateringsgrachten en stuwen onder controle te houden. Op vele plaatsen werd een groot deel van de vallei afgegraven voor de ambachtelijke productie van bakstenen. Aldus ontstonden heel wat kleiputten, voornamelijk tussen Oudenaarde en Asper en dit tot aan de monding van de Zwalmbeek. In de 20^e eeuw werden op de afgegraven percelen massaal populieren aangeplant met het oog op houtwinning.³

Het projectgebied bevindt zich net buiten dit Scheldebekken, op de rand met de heuvels van de Vlaamse Ardennen en wordt bijgevolg gekenmerkt door drogere omstandigheden: het projectgebied bevindt zich net buiten overstromingsgevoelig

³ http://milieuboot.be/downloads/sleptouw-kleur/werkbl-9-VERENIG_Oudenaarde-Merelbeke_PRINT.pdf

gebied.⁴ Desalniettemin bevinden zich heel wat kleinere afwateringsgreppels rondom het gebied, voornamelijk aan de westkant. Deze kleinere greppels zijn verbonden met de Oossebeek die het water naar de Schelde afvoert.

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de kaart van de watertoets (opname 2014).

3.1.2 Aardkundige situering

3.1.2.1 Tertiair geologische kaart⁵

Op de tertiair geologische kaart (1/50 000) staat de ondergrond binnen het projectgebied gekarteerd als behorende tot het Lid van Moen (Mo), dat deel uitmaakt van de Formatie van Kortrijk (Ko), dat op zijn beurt samen met de formatie van Tielt en van Gent behoort tot de Ieper Groep. Meestal vormt de Formatie van Kortrijk het onderste gedeelte van deze groep, en ligt ze onder de Formatie van Tielt. Eronder bevinden zich meestal afzettingen van de Laat-Paleocene formaties van Tienen en Hannut (die behoren tot de Landen Groep).⁶

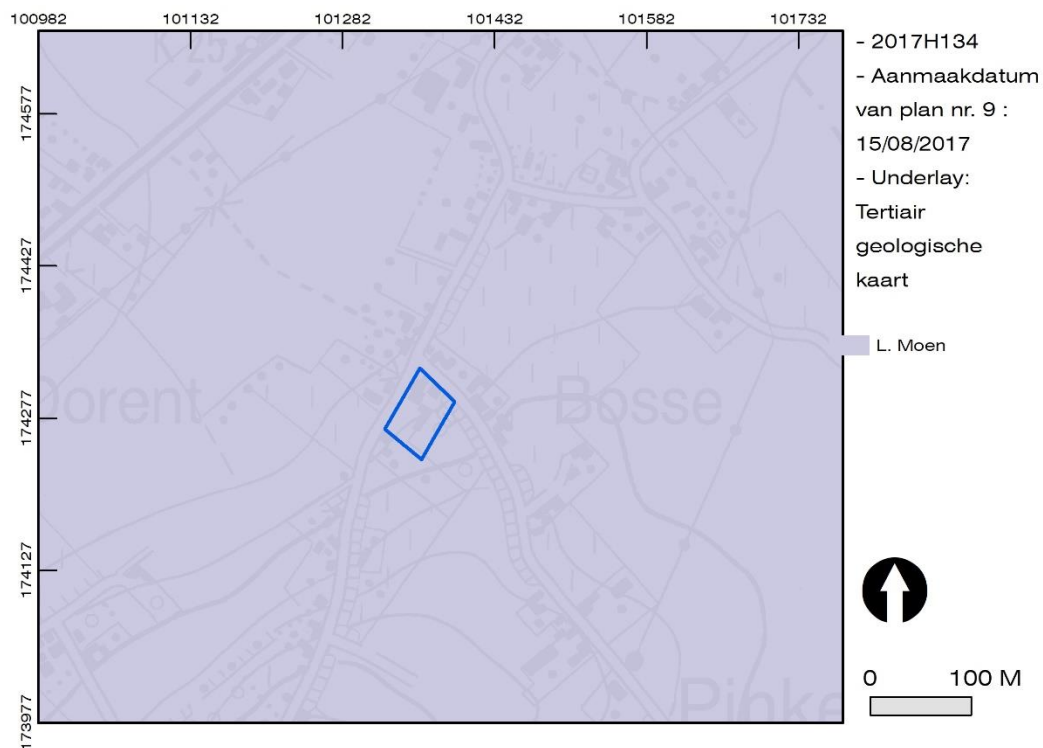
De Formatie van Kortrijk is omschreven als een doorgaans kleig facies met weinig macrofossielen. De formatie bestaat uit door de zee afgezette (mariene) kleilagen uit het Ypresiaan (Vroeg-Eoceen) en is dus ongeveer 52 miljoen jaar oud. De

⁴ Volgens de watertoets uit 2017 bevindt het projectgebied zich niet binnen een overstromingsgevoelig gebied.

⁵ <http://www.geopunt.be/>

⁶ https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Kortrijk

formatie wordt opgesplitst in vier leden: Mont-Héribu, Saint-Maur, Moen en Aalbeke. Het Lid van Moen (ook wel de Klei van Moen of Roubaix genoemd) vormt een heterogene afzetting die -afhankelijk van de lokalisatie- siltig tot zandig is.⁷

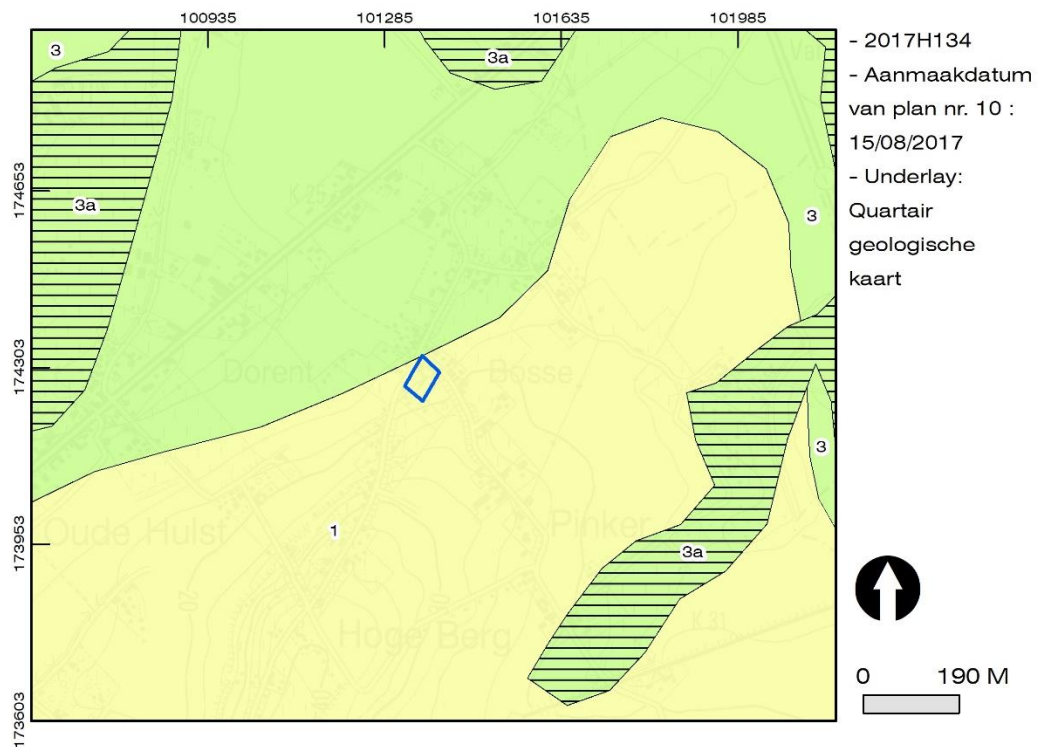
Figuur 9. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.1.2.2 Quartair geologische kaart⁸

Op de quartair geologische kaart staat het projectgebied gekarteerd als profieltype 1. De noordelijke hoek van het projectgebied grenst aan een gebied met profieltype 3.

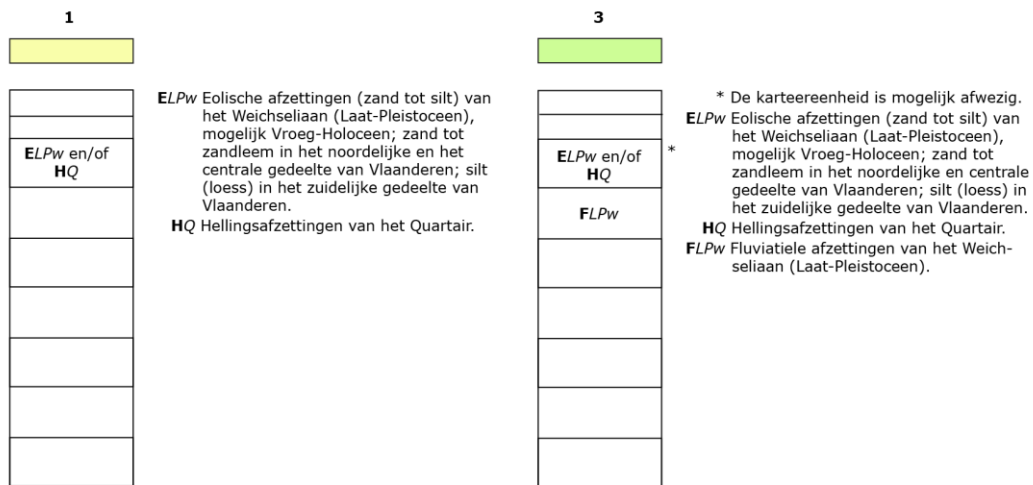
⁷ Bogemans F., 2007, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

⁸ <http://www.geopunt.be/>

Figuur 10. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

Profieltype 1 bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. Concreet betekent dit dat de ondergrond is opgebouwd uit zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen en silt (of loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Hier bovenop kunnen zich hellingsafzettingen uit het quartair bevinden. Aan de noordkant van het projectgebied kunnen zich hieronder fluviatiele afzettingen bevinden die dateren uit het Laat-Pleistoceen (profieltype 3) en verklaard kunnen worden door de aanwezigheid van de Schelde.

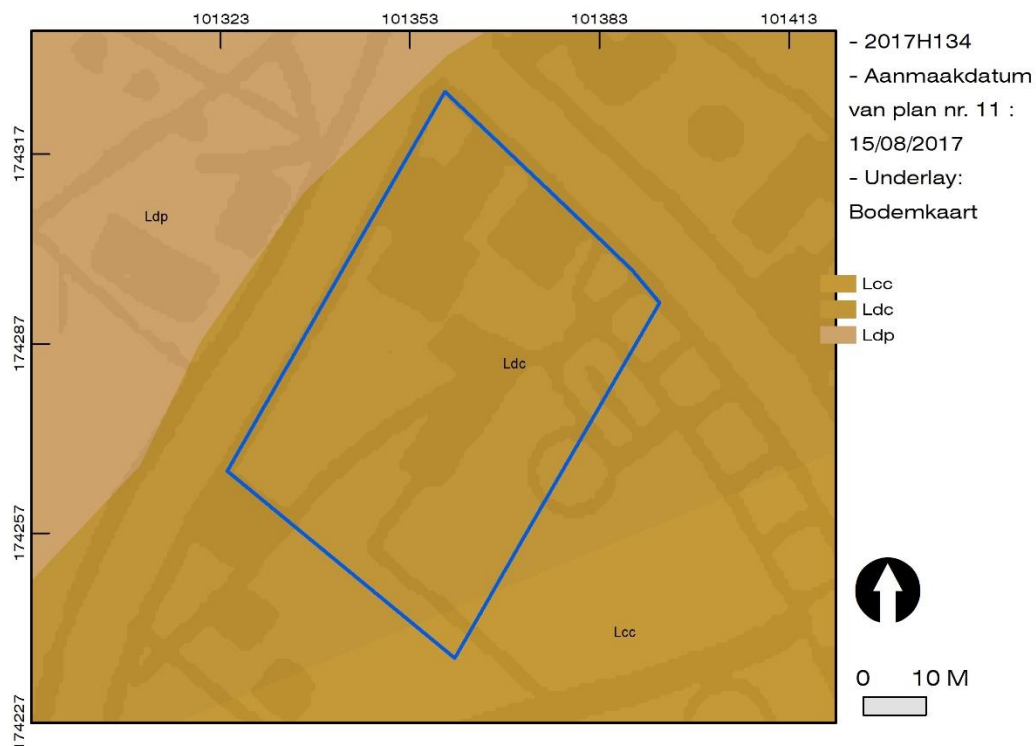

Figuur 11. Beschrijving van de profieltypes aanwezig in het projectgebied

3.1.2.3 Bodemkaart van België⁹

Het grootste deel van het projectgebied bevindt zich binnen bodemtype Ldc. Het betreft een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte (in geval van lemige sedimenten) of een verbrokkelde (bij zandige sedimenten) textuur B-horizont. In de zuidelijk gelegen hoek van het projectgebied wordt een ander bodemtype weergegeven, met name bodemtype Lcc.

⁹ <http://www.geopunt.be/>

Figuur 12. Situering van het projectgebied op de bodemkaart.

De Ldc-series zijn matig natte, matig gleyige zandleemgronden met een donker grijsbruine bouwvoor. Onder de Ap-horizont komt een bleekbruin uitgeloogde horizont voor die aan de contactzone met de textuur B-horizont zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B-horizont is verbrokkeld, sterk gevlekt en door oxido-reductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven.

Het Lcc-bodemtype wordt gekenmerkt door een matig droge zandleembodem met sterk gevlekte (in geval van lemige sedimenten) of een verbrokkelde (bij zandige sedimenten) textuur B horizon. De bouwvoor Ap rust op een E-horizont van ongeveer 40 centimeter dik of rechtstreeks op de verbrokkelde textuur B-horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 centimeter.

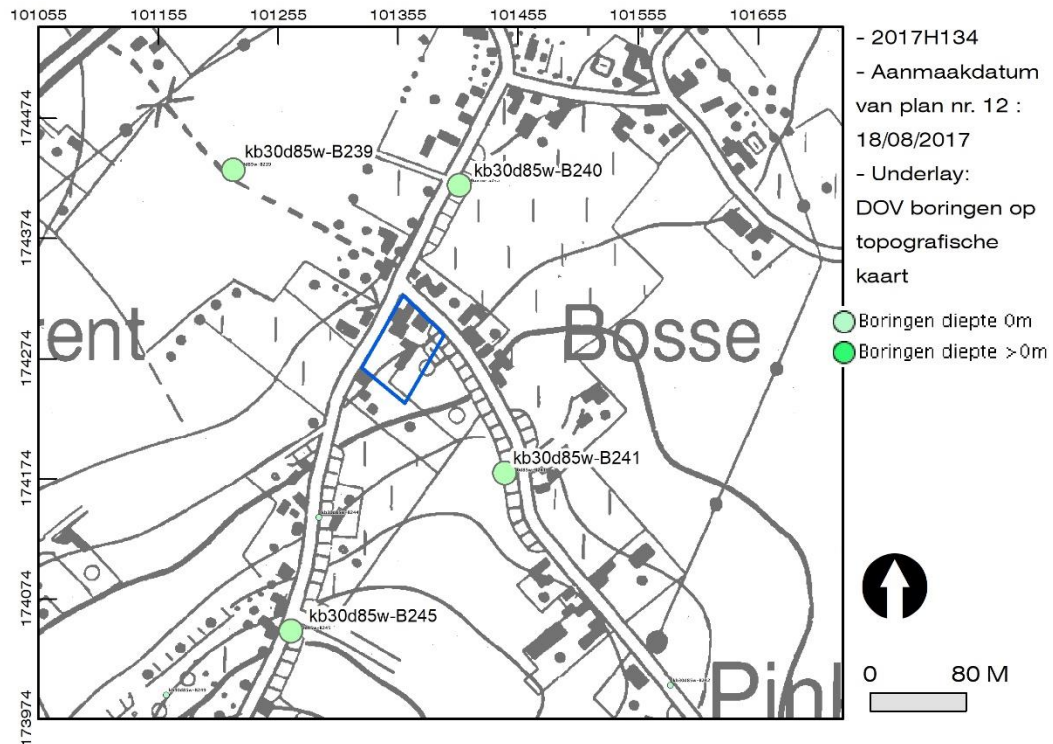
3.1.2.4 Boringen¹⁰

In de nabije omgeving van het projectgebied werden reeds boringen uitgevoerd. Deze moeten echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden aangezien ze niet gezet werden met het oog op archeologische data. De hier besproken boringen dateren uit het begin van de 20^e eeuw.

Er is sprake van hellingsafzettingen bestaande uit licht lemig materiaal ('pas de cailloux', i.e. geen rolkeien). De dikte van dit pakket wordt echter nergens

¹⁰ <https://www.dov.vlaanderen.be/>

gespecificeerd en op basis van de oppervlaktevondsten bij veldprospecties (zie §Archeologische situering) kan worden vermoed dat deze colluviale pakketten vrij ondiep zijn. Ingeval van dikke colluviale pakketten van recente datum kan archeologisch materiaal bij normale landbouwactiviteiten niet opgeploegd worden.

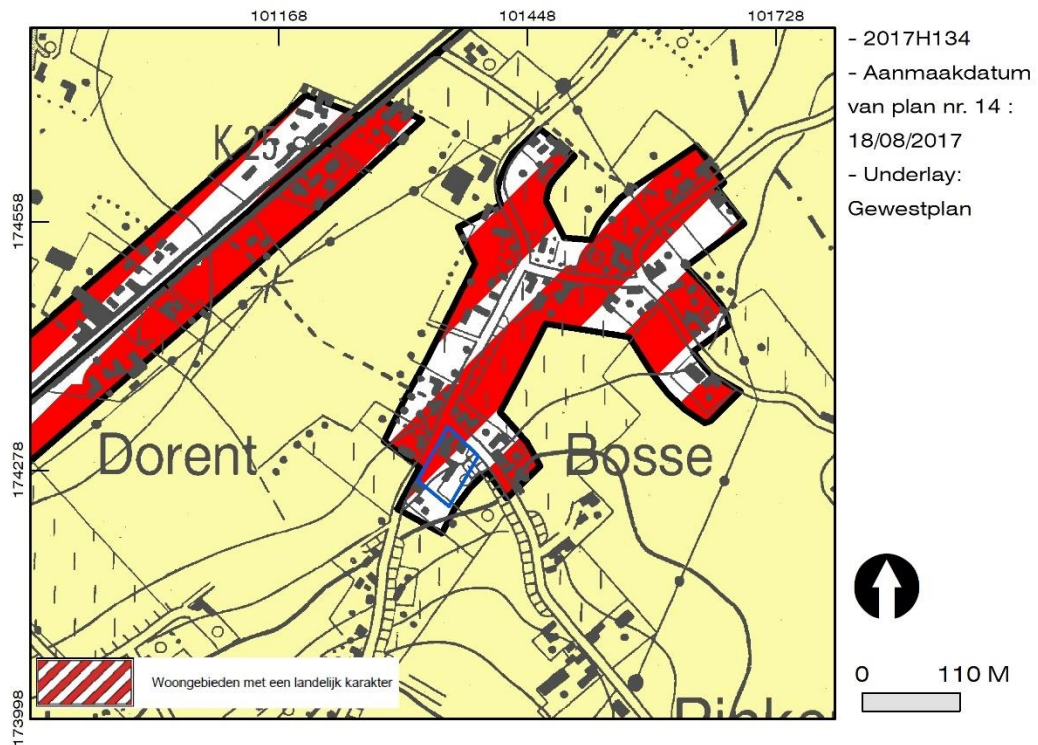

Figuur 13. Situering van DOV-boringen ten opzichte van het projectgebied.

3.1.3 Grondgebruik

3.1.3.1 Gewestplan

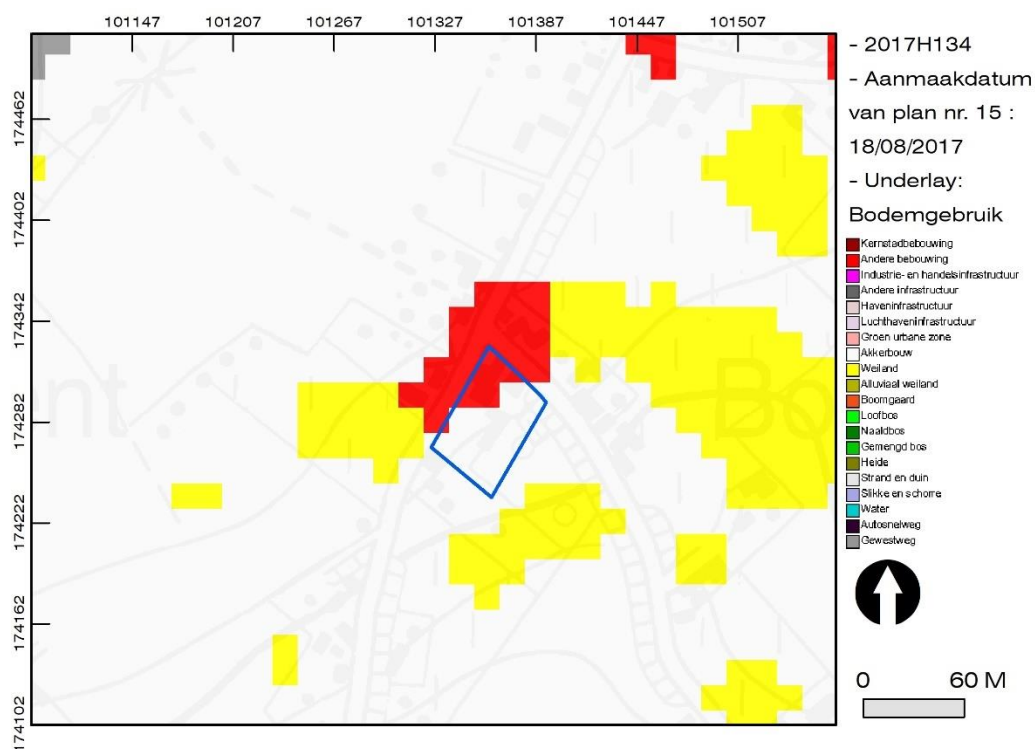
Op het gewestplan staat het projectgebied gekarteerd als woongebied met landelijk karakter, wat betekent dat het gebied bestemd is voor woningbouw in het algemeen en tevens voor landbouwbedrijven.

Figuur 14. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

3.1.3.2 Bodemgebruiksbestand

Op het bodemgebruiksbestand (opname 2001) staat het grootste gedeelte van het projectgebied gekarteerd als akkerland. Het betreft dus een bodem die gebruikt wordt in een rotatiesysteem (inclusief braakland) waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst. De meest noordelijke hoek staat gekarteerd als zone voor woningbouw. Dit betekent dat het grootste deel van het gebied wordt bedekt door structuren (gebouwen, wegen en artificiële oppervlakten). Tussen 30 en 80% is verhard. Er is echter ook ruimte van groene oppervlakten en open bodem.

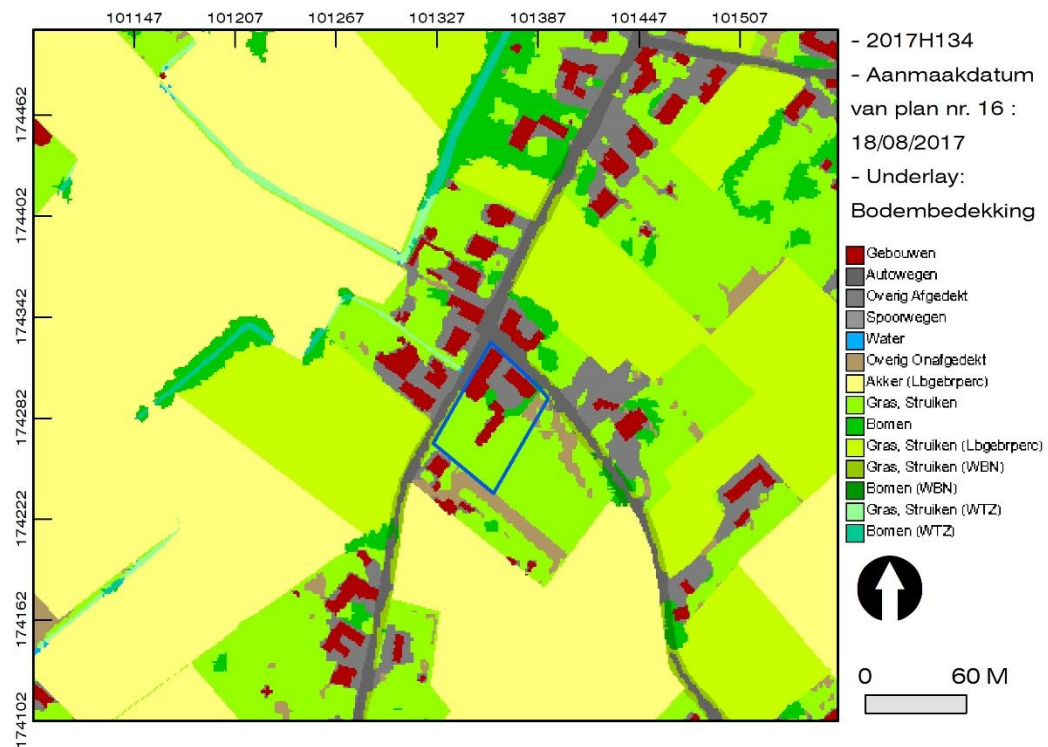
Figuur 15. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.1.3.3 Bodembedekking

Bovengenoemde tweedeling is ook in de hedendaagse situatie zichtbaar, al lijken de verhoudingen eerder omgekeerd te zijn. De bodembedekkingskaart, opname 2012, geeft deze situatie nauwkeuriger weer.

In het oosten en in het zuiden bestaat de bodembedekking uit gras en struiken. Dit is groen lager dan 3 meter en komt dus niet overeen met het vooropgestelde gebruik als landbouwgrond, wegbaan of watergang.

De contouren van de gebouwen staan weergegeven, met daartussen afgedekte oppervlakten die geen autoweg of gebouwen zijn. Hiertussen bevinden zich enkele bomen die hoger zijn dan 3 meter en dus niet overeenkomen met het vooropgestelde gebruik als landbouwgrond, wegbaan of watergang. In de noordoostelijke hoek staat een kleine zone gekarteerd als 'overig onafgedekt', wat overeenkomt met onafgedekte oppervlakten zoals bijvoorbeeld braakliggende terreinen. Deze zone komt overeen met de zone waar het grote gebouw werd afgebroken tussen 2003 en 2005 (cf. §Relevante luchtfoto's).

Figuur 16. Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart, opname 2012.

3.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied en zijn omgeving

3.2.1 Algemene historische situering van het plangebied

Het dorp Welden¹¹ ontstond op de licht verheven drogere, matig natte gronden van de Scheldezone, net boven het oude overstromingsgebied van de Schelde. De drooglegging van het overstromingsgebied door middel van grachten ving wellicht aan tijdens de ontginningsperiode van de 11de – 12de eeuw. Ten noordoosten van de dorpskern ligt de Weldenkouter op hoger gelegen lemig zand; ten zuiden daarvan doorsnijdt de vallei van de Oossebeek de gemeente. Het vroeger beboste en moerassige gebied ten oosten en ten zuiden van deze beek werd eveneens pas in de 11de – 12de eeuw ontgonnen. De dorpskern was met de omgeving verbonden via twee lokale verbindingswegen. De eerste weg, de zogenaamde Pontweg (de huidige Mgr. Lambrechtstraat), leidde naar het Scheldeveer tussen Welden en Heurne. De tweede weg liep van Nederename (Reytstraat) wellicht via de Kouterstraat over Neerwelden naar Nederzwalm. De huidige rechtstreekse verbindingsweg (de provinciale baan) tussen Nederename en Nederzwalm werd pas veel later aangelegd.

In het gehucht Neerwelden, werden diffuse sporen van bewoning uit het neolithicum aangetroffen. Dit gehucht situeert zich ten oosten van Welden, op het kruispunt van de Kouterstraat, Olmstraat, Roostraat, Rothstraat en Schuisplanklos. Het is niet uitgesloten dat Neerwelden ouder is dan Welden -net als in de relatie Ename – Nederename. Op de wijk Neerwelden, aan de rand van de kouter, wijst de concentratie aangetroffen lithisch materiaal, binnen een vroegere Scheldebocht te Hoog Brugghe, op mogelijke bewoning in het laat-neolithicum en de vroege Bronstijd. Tevens zijn er meer concrete aanwijzingen dat de streek eveneens in de Romeinse periode werd bewoond. Bovendien is Welden gelegen aan de vroegere verbindingsweg tussen Gent en Doornik, die zijn oorsprong zou vinden in een Romeins tracé.

De oudste vermelding van het dorp, Wenlines, stamt uit een akte uit 1110 die beschrijft dat de bisschop van Kamerijk het altaar van Welden schonk aan de Sint-Salvatorsabdij van Ename, die het patronaatschap over de kerk van Welden behoudt tot het einde van het ancien régime.

Ten gevolge van de ligging van het dorp aan de rechteroever van de Schelde, behoorde Welden na 843 toe aan het Duitse Rijk. Als onderdeel van het markgraafschap Ename werd het in het midden van de 11e eeuw veroverd door de graaf van Vlaanderen en aldus ingelijfd bij het graafschap Vlaanderen. Sindsdien behoorde Welden tot de kasselrij van het Land van Aalst. Onder Welden ressorteerden verscheidene heerlijkheden. De heren van de twee belangrijkste

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121260>

heerlijkheden bezaten er eigen rechtsmacht. De eigenaar van de heerlijkheid had recht op de helft van de opbrengst van de oogst van het land. De andere helft kwam toe aan de horige, die hiervan een tiende diende af te staan aan de kerk in ruil voor onderhoud van de eredienst en zijn bedienaar, de pastoor. Het is niet duidelijk of in de middeleeuwen ook het zogenaamde banrecht afgekondigd was in de heerlijkheden. Dit betekende dat de bewoners zich voor het malen van graan moesten wenden tot de molen van hun heer. In Welden stonden twee houten windmolens, de Bergmolen en de Oleyemolen, en één watermolen, gelegen op de Oossebeek.

De Bergmolen staat aangegeven op de kaart van Ferraris en is gelegen op de top van de 'Hoge Berg' die ook gekend staat als 'Welden Berg' of 'Kaluyter'. Deze koren- en oliewindmolen was in oorsprong een staakmolen, maar werd later heropgebouwd in steen. Op zondag 28 februari 1860 woedde een hevig onweer waardoor de molen werd omvergeworpen. De molen werd in steen heropgebouwd en diende enkel nog om graan te malen.¹² In 1921-1922 werd de molen afgebroken. De balken van de molen werden gebruikt in constructies van omliggende boerderijen, waaronder de voormalige boerderij van de familie Dujardin in Meerhem.¹³ De Oleyemolen (voor het malen van oliehoudende zaden) wordt vermeld in 1571. Volgens een plan uit 1655-1665 zou deze op de kouter gestaan hebben (op de hoek van de Kouterstraat met de Mandemakersstraat), aan de rand van de dorpskern, in de omgeving van het huidige Sint-Martinuskapelletje. Deze molen verdween echter voor het einde van de 18de eeuw waardoor hij niet wordt weergegeven op de kaart van Ferraris.

De heerlijkheid Welden bleef geruime tijd in het bezit van de baron van Schorisse. Rond 1630 maakte de familie van Egmont ze over aan Filips Volckaert, wiens nazaten haar behielden tot 1743. De heerlijkheid 'Eeckhove' behoorde tijdens de 17^e eeuw achtereenvolgens toe aan Sebastiaan d'Hane en Willem-Ernest van Gent, die ze in 1715 verkocht aan de Aalsterse handelaar Nicolas van Overstraten.¹⁴ De zetels van de heerlijkheden worden in verband gebracht met een paar van de sites met walgracht die aan de depressie van de Oossebeek voorkwamen, waaronder de volledig verdwenen zogenaamde 'Ronde Wee' aan de kouter ten oosten van de kerk, en de in 1993 gelokaliseerde site ten zuiden van de kerk, achter het Kruis aan de Monseigneur Lambrechtstraat, die als 'Motte' bekend bleef. Van de opmerkelijke concentratie aan sites met walgracht bij de Oossebeek bleven enkele omgrachte hoeves bewaard.

Toen keizer Jozef II het systeem van heerlijkheden wilde afschaffen, leidde dit tot een opstand van diegenen die de voorrechten zouden verliezen. Deze Brabantse

¹² <http://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=3204>

¹³ <http://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=3204>

¹⁴ Vandeputte O., 1995, *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Omwenteling van 1789 leidde tot het kortstondig bestaan van de republiek van de Verenigde Nederlandse Staten onder leiding van Hendrik van der Noot. Echter, in mei – juni van 1790 brak een opstand uit onder de bevolking tegen deze ‘Belgische’ overheid, waarvan de haard in Sint-Maria-Latem, Nederzwalm en Welden lag. De baljuw en vertegenwoordiger van de heer van Welden werd door de woedende dorpsbevolking aangevallen. De opstand werd echter bloedig onderdrukt door het toenmalige kortstondige Belgische regime en de Oostenrijkers konden de streek heroveren.

In 1794 vielen de Franse revolutionairen binnen. Door de afschaffing van het systeem van de heerlijkheden, reeds ingezet door Jozef II en verder gezet door de Fransen, werd Welden een zelfstandige gemeente. De bevolkingsgroei hing samen met de productie van lijnwaad als huisnijverheid, waarvan de piekperiode zich situeert rond 1845-1850. Toen de machinale katoenfabrieken, geconcentreerd in de steden Ronse en Oudenaarde, de lijnwaadhuisnijverheid verdrong, verhuisden velen naar deze steden en verminderde de Weldense bevolking. Waarschijnlijk bestond toen ook al de mandenvlechterij, die piekte in 1930, en die zich vooral rond de kerk afspeelde. Samen met het verdwijnen van de mandenvlechters in 1990, verdween ook het laatste veld wijmen in het dorp. Tot in de eerste helft van de 20^e eeuw waren naast de Schelde enkele steenbakkerijen te vinden.

3.2.2 Relevante historische kaarten en plannen

24

3.2.2.1 Kaart van Villaret (1745-1748)

De kaart van Villaret toont dat het projectgebied geprangd zit tussen het dorp Welden in het westen, de Weldenbosschen in het noordoosten en de ‘Hoge Berg’ in het zuiden. Deze heuvel staat weliswaar niet als dusdanig benoemd, maar staat wel duidelijk figuratief weergegeven. De Ronsen Heerweg en Meerhem zijn duidelijk herkenbaar, en binnen het projectgebied, gelegen op de hoek van deze twee straten, wordt reeds bewoning weergegeven. Het betreft een langwerpig gebouw, waarvan de lengteas parallel aan de Ronsen Heerweg gelegen is. De rest van het projectgebied is reeds in cultuur gebracht.

Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.

3.2.2.2 Kaart van Ferraris (circa 1777)

De situatie op de kaart van Ferraris is vrij gelijkaardig aan deze op de kaart van Villaret. Ter hoogte van het projectgebied worden de Ronsen Heerweg en Meerhem duidelijk herkenbaar weergegeven. Binnen het projectgebied staat opnieuw één hoevegebouw afgebeeld. Het oostelijk en zuidelijk deel van het projectgebied staat ingekleurd als landbouwgrond, omgeven door hagen.

Ten westen wordt de Chemin d'Audenarde à Alost afgebeeld; ten zuiden de Moulin de Welden, gelegen op de heuvel die enkel figuratief wordt weergegeven.

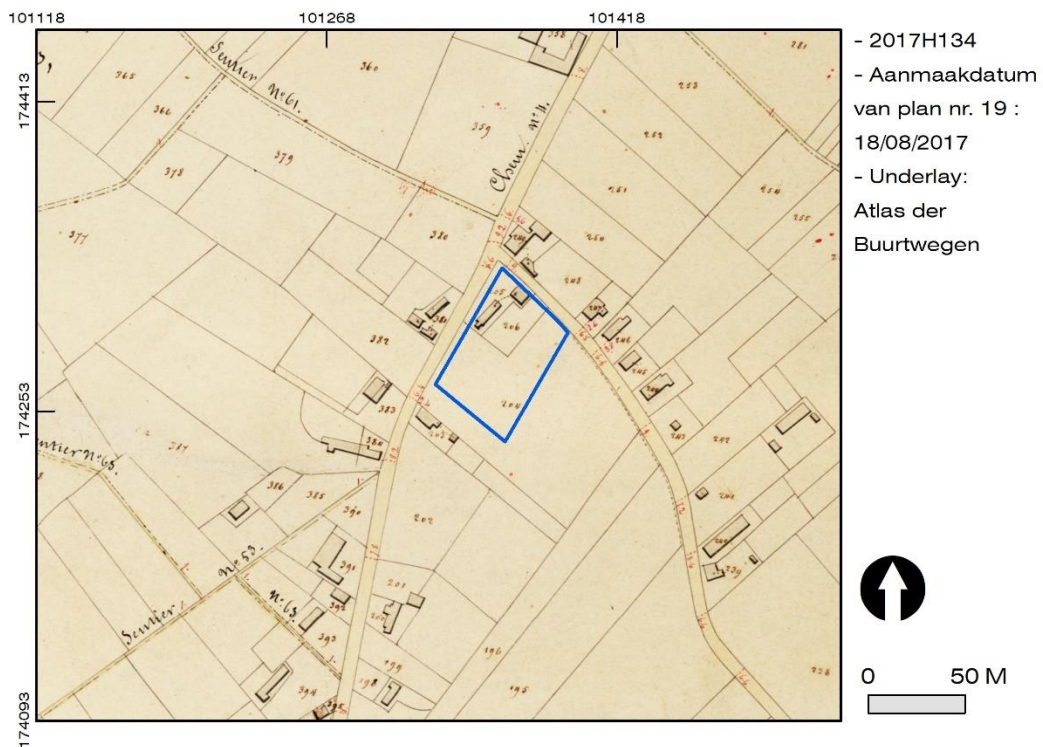

Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.

3.2.2.3 *Atlas der Buurtwegen (circa 1840)*

Op de Atlas der Buurtwegen is duidelijk zichtbaar dat de bebouwing zich heeft uitgebreid: er is een tweede hoevegebouw bijgekomen; deze keer parallel aan de straat Meerhem. Het perceel zelf is opgedeeld in twee stukken.

De Ronsen Heerweg wordt hier de Chemin n° 4 genoemd, de straat Meerhem wordt vermeld als Chemin n° 6. Verder wordt geen informatie omtrent bestaande heuvels of molens weergegeven.

Figuur 19. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.

3.2.2.4 Kaarten van Vandermaelen (1846-1854)

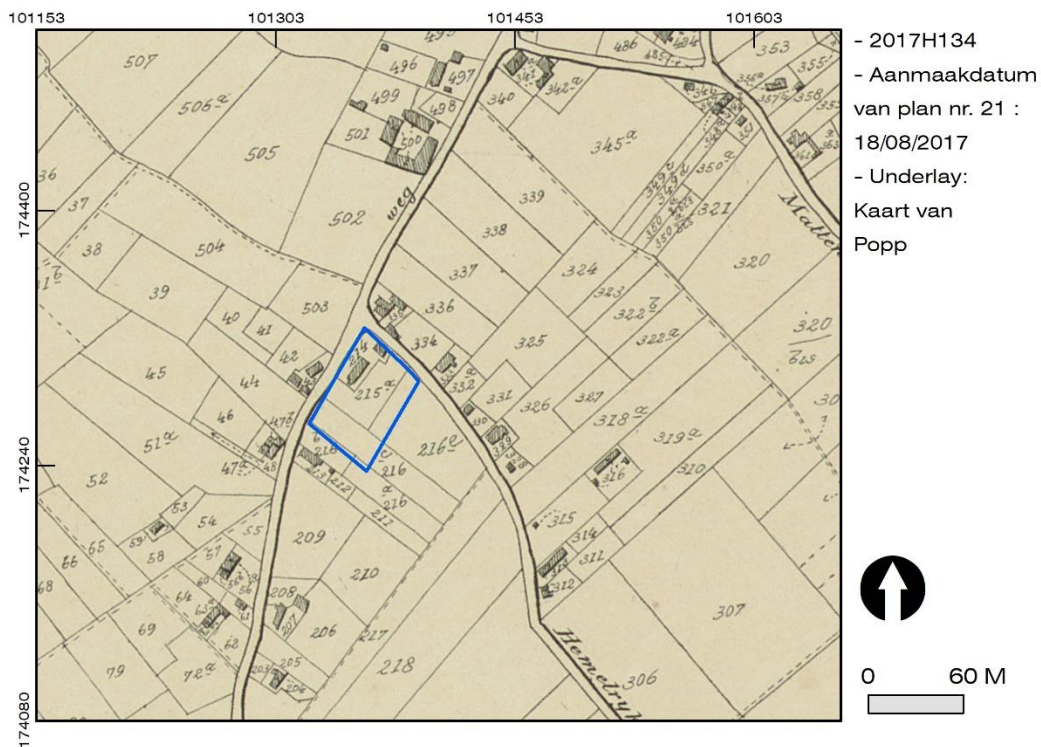
Op de Vandermaelen-kaarten is een kleine verschuiving van het kaartmateriaal zichtbaar. Duidelijk herkenbaar zijn de straten Ronsen Heerweg en Meerhem. Ter hoogte van het projectgebied wordt de bebouwing slechts schematisch weergegeven. Tevens wordt de heuvel zowel figuratief als toponymisch 'Hooge Berg' weergegeven.

Figuur 20. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.

3.2.2.5 Kaart van Popp (1842-1879)

De kaart van Popp geeft, qua gebouwstructuren, een gelijkaardige situatie weer als de Atlas der Buurtwegen. Enkel in de perceelverdeling zijn verschillen waar te nemen: enerzijds is het oostelijke perceel in zuidelijke richting uitgebreid, anderzijds is er een opsplitsing van de zuidelijk gelegen percelen. De Ronsen Heerweg staat hier vermeld als Ronschen Heir Weg.

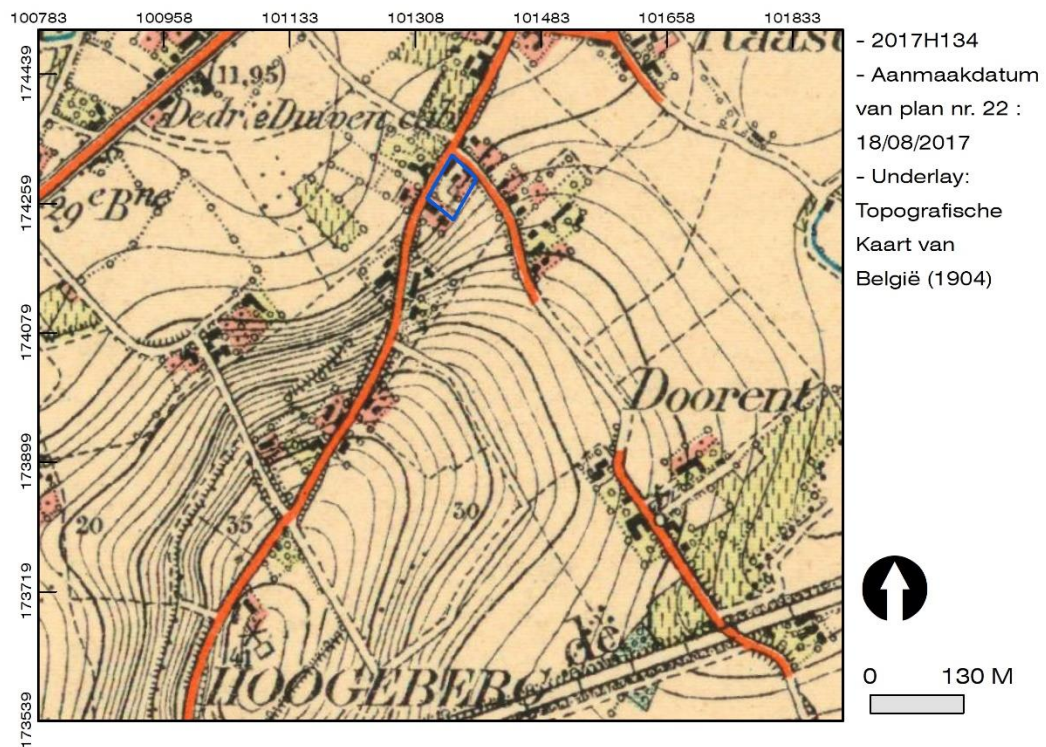

Figuur 21. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.

3.2.2.6 Topografische kaart van België, 1904¹⁵

De topografische kaarten (terug te vinden op de website van Cartesius en te dateren tussen 1873 en 1989) geven een vrij gelijkaardig beeld: er is sprake van bebouwing binnen het projectgebied. De kaarten geven kleine verschillen weer in de manier en de locatie waarop deze zijn afgebeeld, toch bieden zij weinig bijkomende informatie omdat de detailwerking te beperkt is. Tevens wordt de ligging van het projectgebied aan de voet van de helling van de heuvel 'Hooge Berg' duidelijk visueel weergegeven op deze topografische kaarten.

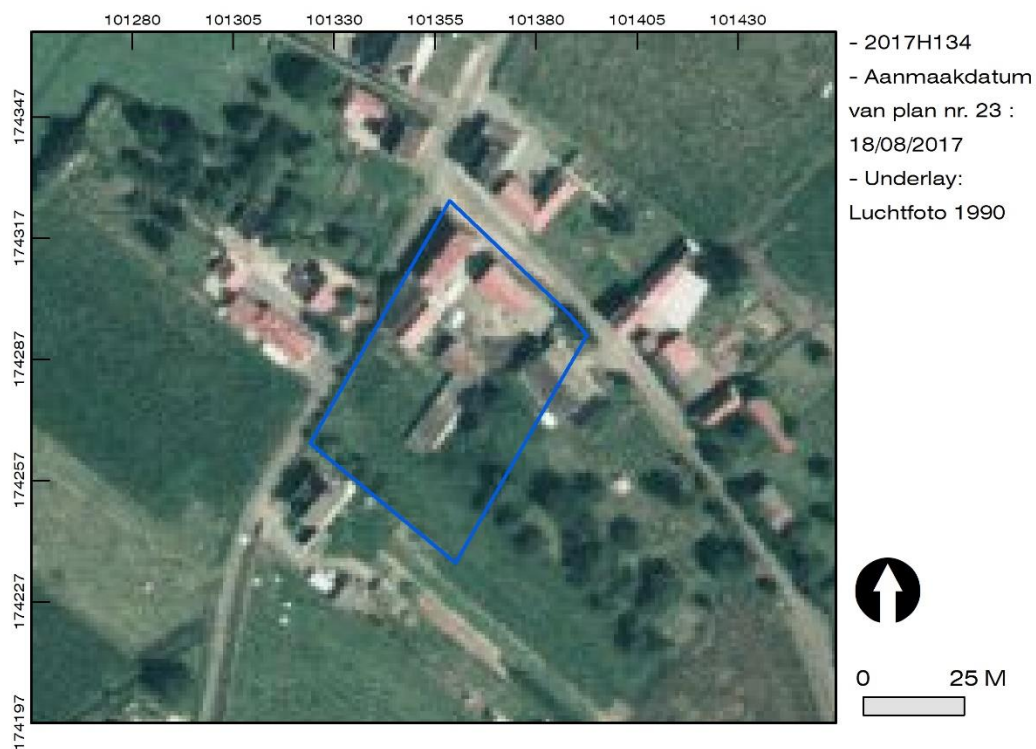
¹⁵ <https://www.cartesius.be/>

Figuur 22. Situering van het projectgebied op de topografische kaart van België uit 1904.

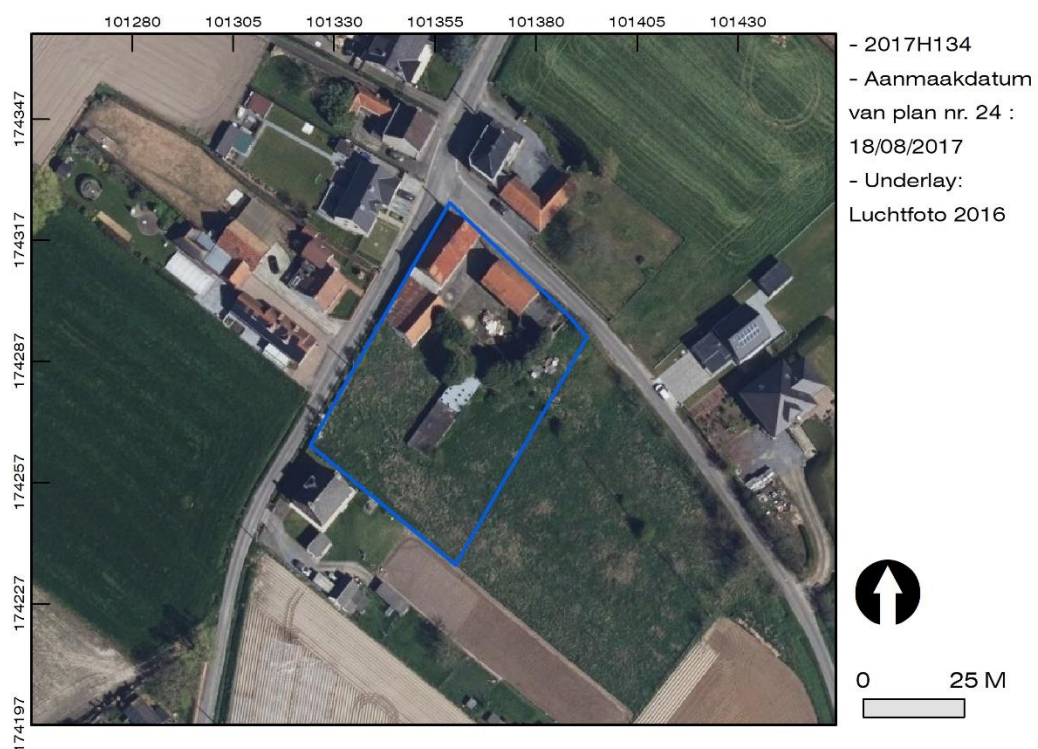
3.2.3 Relevante luchtfoto's

De luchtfoto, zomeropname 1979-1990, toont de evolutie van de gebouwen voor het eerst vrij duidelijk. Er is sprake van twee langwerpige gebouwen parallel aan de Ronsen Heerweg en één parallel aan Meerhem. Op het achterplan bevinden zich twee kleine bijgebouwen, waarvan één haaks op de Ronsen Heerweg, en één parallel aan deze straat. De tussenliggende zone bestaat uit verharding. In de noordoostelijke hoek van het projectgebied bevindt zich een vrij recent gebouw waarvan de oprit uitgaat op Meerhem.

Figuur 23. Situering van het projectgebied op de luchtfoto (zomeropnamen, 1979-1990).

Dit laatste gebouw is nog steeds zichtbaar op de luchtfoto met winteropnames tussen 2002 en 2003, maar is verdwenen op de luchtfoto met winteropnames tussen 2005 en 2007. Daarna blijft de situatie ongewijzigd tot op heden. Het zuidelijke deel van het projectgebied is steeds als akkerland in gebruik gebleven.

Figuur 24. Situering van het projectgebied op de meest recente luchtfoto (zomeropnamen, 2016).

3.2.4 Relevant iconografisch materiaal

Zo moet de windmolen op de Weldenberg er hebben uitgezien alvorens hij tijdens stormweer omvergeblazen werd.

Figuur 25. Een unieke foto van de Bergmolen.¹⁶

De molen staat aangegeven op de kaart van Ferraris (cf. §3.2.2.) en bevestigt de agrarische omgeving van het projectgebied.

¹⁶ Deventer A., 1978, *Welden in oude prentkaarten, foto's en doodsbeeldekens (1880-1950)*, Vereniging voor Vreemdelingenverkeer en Monumentenzorg, Oudenaarde.

3.3 Archeologische situering van het onderzochte gebied

Het projectgebied maakt deel uit van een archeologische zone die is opgenomen in de Inventaris Archeologisch Erfgoed als een meerperiode sitecomplex in alluviale context in de Scheldevallei te Welden (ID 303 023).¹⁷

De zone is gelegen ten zuiden van de Schelde en omvat diens alluviale vlakte en de aangrenzende hoger gelegen gronden (waartoe ook het projectgebied behoort). Binnen deze zone bevinden zich enkele opvallende geomorfologische elementen, met name enkele zuidwest-noordoost gerichte (dek)zandruggen en enkele kleinere zandige opduikingen. Het gebied wordt gekenmerkt door een groot aantal archeologische vondsten, aangetroffen tijdens veldkartering op het einde van de 20^e eeuw en is om die reden als archeologische zone afgebakend. Een groot deel van deze oppervlaktevondsten betreft los lithisch materiaal dat gedateerd kan worden in verschillende periodes in de steentijden. Enkele artefacten in Wommersomkwartsiet, in combinatie met microklingen, zouden in het (laat-/finaal-) mesolithicum geplaatst kunnen worden. Een groot aantal fragmenten is afkomstig van gepolijste bijlen die in gebruik waren vanaf het midden-neolithicum maar ook in latere periodes (tot in de late bronstijd).

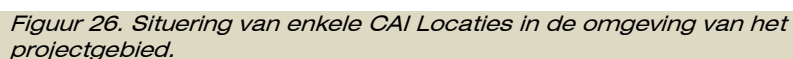
De aanwezigheid van menselijke activiteit in het midden-neolithicum is aannemelijk aangezien ook een groot aantal artefacten werd aangetroffen die heel kenmerkend zijn voor deze periode, namelijk bladvormige spitsen, hoefschrabbers en gemijnde vuursteen. Andere artefacten zijn dan weer eerder kenmerkend voor het laat-/finaal-neolithicum of de bronstijd, waarbij gedacht kan worden aan gesteelde pijlpunten. Het betreft onder andere, in de nabijheid van het projectgebied, CAI Locaties 508 066, 508 213, 508 248, 508 252, 508 258, 508 259, 508 268, 508 279, 508 281, 508 286. Deze prehistorische vondsten zijn allen aangetroffen op de hoger gelegen gronden in of op de rand van de vallei (wat onder andere verklaard kan worden door de gebruikte methodiek van veldkartering).

Binnen deze zone werd ook een grote hoeveelheid vondsten aangetroffen die wijzen op bewoning in zowel de vroeg- als midden-Romeinse periode. Op een aantal van deze locaties werd een grote hoeveelheid Romeins aardewerk en bouwkeramiek aangetroffen, wat sommigen doet vermoeden dat deze in verband gebracht kunnen worden met Romeinse villa's. Het betreft onder andere CAI Locatie 500 212 - Peerdestok, 500 218 - Meirhem-Cauter, 500 219 - Vogelsanck, 500 223 - Vrijbeek Cauter.

Behalve veldkartering werd echter nog geen archeologisch onderzoek op deze locaties uitgevoerd, waardoor er geen specifieke aanwijzingen zijn voor de feitelijke aanwezigheid van deze villa's. Wel is telkens sprake van een significante hoeveelheid dakpannen, in combinatie met een aantal fragmenten Romeins aardewerk (onder andere terra sigillata, dolia, kruikwaar). Bij de Romeinse villa [sic]

¹⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/303023>

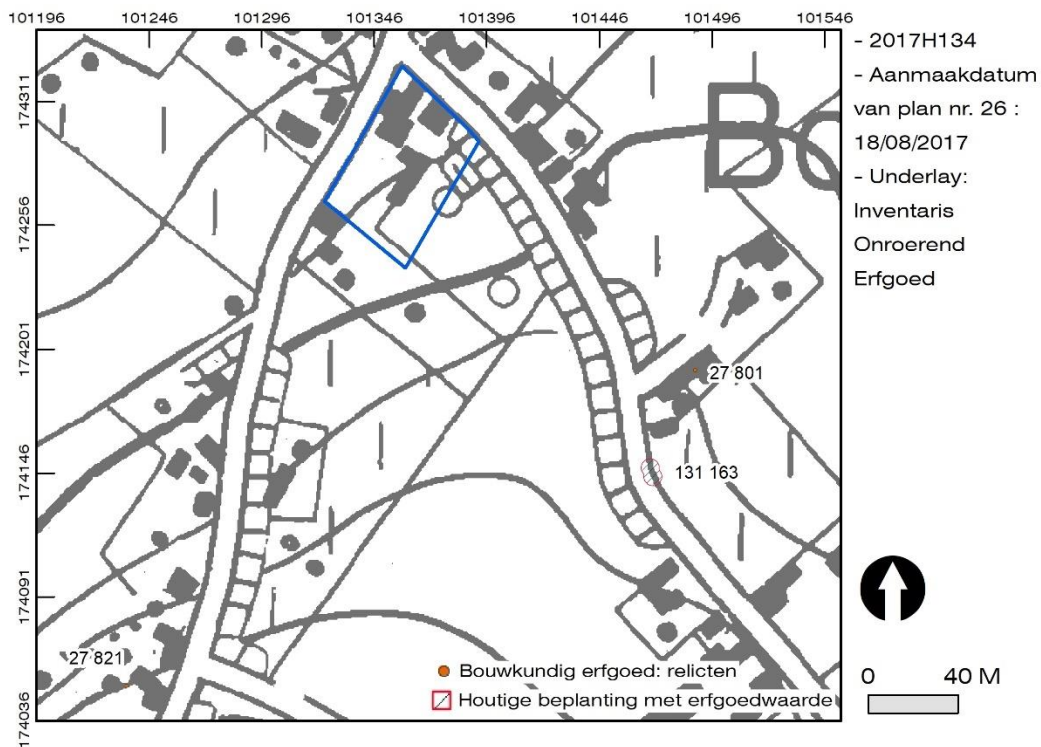
Bijna op alle akkers, onderworpen aan deze veldkartering, werd ook (laat)middeleeuws materiaal aangetroffen. Echter wijzen deze eerder op het gebruik van koutergronden als akkers in de late middeleeuwen en zijn deze vondsten mee met de bemesting op het land gebracht.

Tot slot kan nog melding gemaakt worden van enkele bouwkundige relictten. Het betreft twee boerenwoningen, één ten zuidoosten en één ten zuidwesten van het projectgebied.

ID 27 821, gelegen aan de Ronsen Heerweg 32, verwijst naar een voormalige hoeve, het zogenaamde “t Groot Hof”.¹⁸ Een deel van de bedrijfsgebouwen is ondertussen gesloopt. Het betreft een boerenhuis van zeven traveeën onder een zadeldak dat gedateerd kan worden in de 18de eeuw, met 19de-eeuwse aanpassingen.

ID 27 801, gelegen aan Meerhem 5, verwijst naar een boerenhuis van zes traveeën onder een zadeldak, dat mogelijk een oorsprong heeft in de 18de eeuw.¹⁹ De erfgevel wordt gekenmerkt door steekboogvensters en behouden luiken. Rechts van het gebouw bevinden zich aanpalende bakstenen stallen. Echter werd de hoeve afgebroken en werd een nieuwbouw geplaatst op exact dezelfde positie. De straatweergave op Google Maps, uit oktober 2009, toont de ruwbouw. De aanpalende stallen zijn wel nog bewaard. Ook het loverpoortje van aaneengeënte linden, aan de straatkant, is nog bewaard. Het met elkaar verbinden van bomen wordt huwelijksenting genoemd. Tevens zijn in de nis van het bomenpoortje sporen te zien van een kleine constructie, mogelijks afkomstig van een verdwenen kapelletje. Deze bomen zijn opgenomen in de inventaris landschappelijk erfgoed als een houtige beplanting met erfgoedwaarde, onder ID 131 163.²⁰

36

Figuur 27. Situering van het Onroerend Erfgoed in de omgeving van het projectgebied (©CAI).

¹⁸ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/27821>

¹⁹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/27801>

²⁰ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/131163>

3.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied is gelegen op de overgang van de Scheldevallei naar de heuvels van de Vlaamse Ardennen. Een dergelijke combinatie van geomorfologische elementen binnen een landschap oefent een grote aantrekkingskracht uit op de mens, en dit doorheen alle tijden. Dit verklaart dan ook waarom binnen deze regio een groot aantal vondsten werd gedaan tijdens verschillende fasen van veldprospectie op omgeploegde akkers. Een deel van deze vondsten kan gedateerd worden in de steentijden, met name in het laat-/finaal-mesolithicum, het midden- en het laat-/finaal-neolithicum of in de bronstijd. Tevens werd een aantal clusters met grote hoeveelheden bouwpuin uit de (vroeg- en midden-)Romeinse periode aangetroffen die mogelijks wijzen op de aanwezigheid van verschillende villacomplexen uit deze periode. Het merendeel van deze Romeinse vondsten werd aangetroffen in zones met een gelijkaardige bodemgesteldheid als het hier besproken projectgebied. Tijdens de vroege middeleeuwen is de menselijke bewoning in hoofdzaak te situeren rondom de dorpskern van Welden. Naar de late middeleeuwen toe werden de omliggende akkers in gebruik genomen (en dus bemest), getuige de losse vondsten (laat)middeleeuws materiaal. Pas vanaf de 18^e eeuw kan met zekerheid bewoning worden vastgesteld binnen het projectgebied, en dit op basis van het voorhanden zijnde historische kaartmateriaal. In oorsprong betreft het een langwerpige hoeve parallel aan de Ronsen Heerweg. In de 19^e eeuw wordt een bijgebouw afgebeeld langsheen Meerhem. En vanaf de 20^e eeuw wordt er volop bijgebouwd op het achterplan van het perceel. Het zuidelijke deel van het projectgebied blijft steeds in gebruik als akker- en weideland.

3.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Deze bureaustudie heeft aangetoond dat het projectgebied van oudsher gelegen is in een voor de mens aantrekkelijk gebied, met name op de overgang van twee bodemgesteldheden, gevormd door de alluviale vlakte van de Scheldevallei in het noorden enerzijds en de heuvels van de Vlaamse Ardennen in het oosten en het zuiden anderzijds. Hoewel deze omgeving niet ongunstig is, kan gesteld worden dat menselijke aanwezigheid ten tijde van de steentijden zich voornamelijk bevond op zones ten noord(oost)en van het projectgebied die bovendien gekenmerkt worden door een andere bodemgesteldheid. Bovendien werd nog geen melding gemaakt van steentijdartefactsites, enkel van verspreide vondsten in de teelaarde. Er kan dus gesteld worden dat er een eerder lage verwachting bestaat voor het aantreffen van dergelijke sites binnen het projectgebied, vooral ook omdat er geen aanwijzingen zijn dat er goed bewaarde bodemhorizonten aanwezig zijn, noodzakelijk voor een goede bewaring van steentijdsites. Dat de steentijdartefacten in dezelfde oppervlaktekarteringen worden aangetroffen als het aardewerk uit de sporensites, wijst er op dat landbouwactiviteiten reeds een grote impact op de sites hebben gehad.

Aanwijzingen voor bewoning tijdens de metaaltijden zijn in de volledige regio nauwelijks gekend, met uitzondering van een enkele fragmenten lithisch materiaal die behoord hebben aan gepolijste bijlen en die gedateerd kunnen worden in de bronstijd. Bijgevolg kan gesteld worden dat er een lage verwachting bestaat voor het aantreffen van sporen uit de metaaltijden.

38

Wel bestaat een vrij hoge verwachting voor het vaststellen van archeologisch erfgoed uit de (vroeg- en midden-)Romeinse periode. Hierbij wordt verwezen naar de grote concentraties aardewerk en bouwpuin die in de nabije omgeving van het projectgebied werden aangetroffen en wijzen op de aanwezigheid van Romeinse villacomplexen en de bijhorende uitbating van het landschap.

Tijdens de middeleeuwen bevindt de bewoning zich in hoofdzaak rondom de dorpskern van Welden, terwijl de rondom liggende gronden bewerkt worden als akker- en weideland. Er bestaat dus ook een eerder lage verwachting voor wat betreft archeologische restanten uit deze periode.

Tot slot wordt een reële verwachting voor het aantreffen van sporen uit de nieuwe en nieuwste tijden naar voren geschoven aangezien het historische kaartmateriaal aantoont dat er vanaf de 18de eeuw sprake is van bewoning binnen het projectgebied. Er moet dan ook rekening gehouden worden met het aantreffen van sporen die in verband gebracht kunnen worden met (ambachtelijke) activiteiten die zich rondom het hoevegebouw hebben afgespeeld.

4 BESLUIT VOOR ALGEMEEN PUBLIEK

4.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Aan het begin van deze bureaustudie (zie §Onderzoeksopdracht) werden enkele elementaire onderzoeksvragen gesteld, die in de loop van de tekst gaandeweg beantwoord zijn. Hier worden deze bij wijze van besluit hernomen en beantwoord.

- Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?

De landschappelijke en geologische data geven aan dat het projectgebied gelegen is op de overgang van de alluviale Scheldevlakte naar de heuvels van de Vlaamse Ardennen. Het projectgebied zelf bevindt zich aan de voet van de 'Hooge Berg' over welkse kam een oude verbindingsweg, de Ronsen Heerweg, loopt.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat het projectgebied tot in de 18^e eeuw een landbouwgebied was, gelegen op een lichte helling. Boringen uit het begin van de 20^e eeuw maken melding van een pakket colluvium, maar de vele oppervlaktevondsten (die tijdens het ploegen naar boven gekomen zijn) doen vermoeden dat het afdekkende pakket van de archeologische lagen binnen het projectgebied eerder dun is.

- Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?

De archeologische bronnen geven aan dat het projectgebied een reële verwachting voor archeologische sporen uit alle periodes herbergt, met een vrij grote verwachting voor het aantreffen van sporen uit de (vroeg- en midden-)Romeinse periode. Hierbij wordt verwezen naar de vele concentraties aardewerk en bouwpuin uit deze periode. De archeologische verwachting naar steentijdartefactsites is eerder vrij laag, aangezien de archeologische data -in relevantie tot het hier besproken projectgebied- enkel bestaan uit losse vondsten (aangeploegde) lithisch materiaal. Bovendien doen de opgeploegde vondsten vermoeden dat gedurende vele eeuwen landbouwactiviteiten een vernietigende invloed hebben gehad op de bewaringstoestand van dergelijke sites.

Tot slot moet de archeologische verwachting van het projectgebied vernauwd worden tot het zuidelijke en meest oostelijke gelegen deel van het projectgebied, omdat deze zone nog niet onderhevig was aan bouwactiviteiten die een ernstige verstoring van het bodemarchief teweeg gebracht moeten hebben.

- Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?

De geplande werken behelzen in de eerste plaats de sloop van de bestaande bebouwing. Vervolgens wordt het projectgebied opgedeeld in zeven kavels. Elke kavel wordt voorzien van een voortuinstrook, een zone voor halfopen bebouwing en een zone voor een tuin. Er zijn nog geen concrete bouwplannen voor deze kavels, waardoor van een integrale verstoring van het eventueel aanwezige bodemarchief wordt uitgegaan.

- Is vervolgonderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?

Op basis van de geraadpleegde data is verder onderzoek noodzakelijk: er geldt immers een reële verwachting voor het aantreffen van archeologisch waardevol erfgoed. Het betreft dan in hoofdzaak grondsporen uit de Romeinse periode, waardoor de vervolgstrategie zal bestaan uit een proefsleuvenonderzoek. Dit dient te gebeuren in de vorm van een uitgesteld traject aangezien deze archeologienota tevens kadert binnen een studie die de principiële haalbaarheid van de verkaveling dient na te gaan.

4.2 Besluit voor een algemeen publiek

De bureaustudie heeft aangetoond dat de noordelijke helft van het projectgebied reeds bewoond was sinds de 18de eeuw. Het achterliggende gebied bleef in gebruik als akker- en weideland en garandeert dus een vrij goede bewaring van eventueel aanwezig erfgoed.

In de nabijgelegen regio werd -naar aanleiding van veldprospecties- een groot aantal losse vondsten uit verschillende periodes aangetroffen. Hoewel deze menselijke aanwezigheid aantonen sinds het midden-mesolithicum werden nog geen steentijdartefactsites aangetroffen. Eventueel vervolgonderzoek dient zich dan ook toe te spitsen op het vaststellen van grondsporen uit de Romeinse periode, waarvoor de hoogste archeologische verwachting bestaat. Hiervoor wordt een proefsleuvenonderzoek geadviseerd.

5 BIBLIOGRAFIE

Naslagwerken

Bogemans F., 2007, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

Deventer A., 1978, *Welden in oude prentkaarten, foto's en doodsbeeldekens (1880-1950)*, Vereniging voor Vreemdelingenverkeer en Monumentenzorg, Oudenaarde.

Vandeputte O., 1995, *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Online bronnen

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<http://uurl.kbr.be/>

<https://www.cartesius.be/>

<http://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=3204>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Formatie_van_Kortrijk

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Welden_\(Oudenaarde\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Welden_(Oudenaarde))

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwalmvallei>

http://milieuboot.be/downloads/sleeptouw-kleur/werkbl-9-VERENIG_Oudenaarde-Merelbeke_PRINT.pdf

6 LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1. Inplantingsplan nieuwe toestand (©opdrachtgever).....	5
Figuur 2. Inplantingsplan nieuwe toestand (©opdrachtgever).....	6
Figuur 3. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m.	8
Figuur 4. Situering van het projectgebied op het DHMVII, DTM 1m (detail).....	9
Figuur 5. Hoogteprofielen.	10
Figuur 6. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.	11
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de traditionele landschappenkaart.	12
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de kaart van de watertoets (opname 2014).	13
Figuur 9. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.	14
Figuur 10. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.	15
Figuur 11. Beschrijving van de profieltypes aanwezig in het projectgebied.....	16
Figuur 12. Situering van het projectgebied op de bodemkaart.....	17
Figuur 13. Situering van DOV-boringen ten opzichte van het projectgebied.	18
Figuur 14. Situering van het projectgebied op het gewestplan.....	19
Figuur 15. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	20
Figuur 16. Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart, opname 2012.	21
Figuur 17. Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret.	25
Figuur 18. Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris.	26
Figuur 19. Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen.....	27
Figuur 20. Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen.....	28
Figuur 21. Situering van het projectgebied op de kaart van Popp.	29
Figuur 22. Situering van het projectgebied op de topografische kaart van België uit 1904.	30
Figuur 23. Situering van het projectgebied op de luchtfoto (zomeropnamen, 1979- 1990).	31
Figuur 24. Situering van het projectgebied op de meest recente luchtfoto (zomeropnamen, 2016).....	32
Figuur 25. Een unieke foto van de Bergmolen.	33
Figuur 26. Situering van enkele CAI Locaties in de omgeving van het projectgebied.	35
Figuur 27. Situering van het Onroerend Erfgoed in de omgeving van het projectgebied (©CAI).	36

7 LIJST VAN BIJLAGEN

1. Inventaris van plannen & kaarten
2. Boorrapporten DOV
3. Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied
4. Kadastrale kaart met aanduiding van het projectgebied
5. Verkavelingsplan

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: bart@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

HEMBYSE

PLAN NR.	Digitaal/analoo aangemaakt	Schaal	Formaat	ONDERWERP
001	digitaal	1:1	A4	Situering van het projectgebied op de topografische kaart
002	digitaal	1:1	A4	Situering van het projectgebied op de kadasterkaart
003	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Verkavelingsplan
004	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Geplande bodemingrepen
005	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op het DHMVII DTM 1m
006	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op het DHMVII DTM 1m (detail)
007	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de traditionele landschappenkaart
008	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart
009	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart
010	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart
011	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de bodemkaart van België
012	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van enkele DOV-boringen in de nabijheid van het projectgebied
013	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de Vlaamse Hydrografische Atlas (waterlopen)
014	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op het gewestplan
015	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand
016	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de bodembedekkingskaart
017	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de kaart van Villaret
018	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris
019	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen
020	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen
021	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de kaart van Popp
022	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de topografische kaart van België (1904)
023	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de orthofoto, zomeropnames 1979-1990
024	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied op de orthofoto, winteropnames 2016
025	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied ten opzichte van de CAI

PLAN NR.	Digitaal/analoo gemaakt	Schaal	Formaat	ONDERWERP
026	digitaal	1:1	tekstformaat HEMBYSE	Situering van het projectgebied ten opzichte van de Inventaris Onroerend Erfgoed

DOV Boorrapport

Boring

Proefnummer: kb30d85w-B239

X (mLambert): 101215.8 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Y (mLambert): 174431.7 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Z (mTAW): 14.00 (Z_uit dossier)

Gemeente: Oudenaarde (Welden)

Uitvoerder: onbekend

Aanvangsdatum:

Uitvoeringsmethode: onbekend

Diepte (m): 0.00 - 0.00

Water op (m):

Lithologische beschrijving

Auteur(s): Delvaux, E. (Belgische Geologische Dienst (BGD))

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	0.00	Limon d'altération descendu. Alluvions des pentes avec quelques psammites. Pas de cailloux.
------	------	---

DOV Boorrapport

Boring

Proefnummer: kb30d85w-B240

X (mLambert): 101406.3 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Y (mLambert): 174418.2 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Z (mTAW): 15.00 (Z_uit dossier)

Gemeente: Oudenaarde (Welden)

Uitvoerder: onbekend

Aanvangsdatum:

Uitvoeringsmethode: onbekend

Diepte (m): 0.00 - 0.00

Water op (m):

Lithologische beschrijving

Auteur(s): Delvaux, E. (Belgische Geologische Dienst (BGD))

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	1.50	Talus de 1.50, herbes. Limon d'altération, fin, sableux, jaune, descendu. Pas de cailloux à la surface.
------	------	---

DOV Boorrapport

Boring

Proefnummer: kb30d85w-B241

X (mLambert): 101444.8 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Y (mLambert): 174177.1 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Z (mTAW): 23.50 (Z_uit dossier)

Gemeente: Oudenaarde (Welden)

Uitvoerder: onbekend

Aanvangsdatum:

Uitvoeringsmethode: onbekend

Diepte (m): 0.00 - 0.00

Water op (m):

Lithologische beschrijving

Auteur(s): Delvaux, E. (Belgische Geologische Dienst (BGD))

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	1.70	Talus de 1.70, haie. Limon
------	------	----------------------------

DOV Boorrapport

Boring

Proefnummer: kb30d85w-B245

X (mLambert): 101265.4 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Y (mLambert): 174045.5 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)

Z (mTAW): 30.00 (Z_uit dossier)

Gemeente: Oudenaarde (Welden)

Uitvoerder: onbekend

Aanvangsdatum:

Uitvoeringsmethode: onbekend

Diepte (m): 0.00 - 0.00

Water op (m):

Lithologische beschrijving

Auteur(s): Delvaux, E. (Belgische Geologische Dienst (BGD))

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m) Tot(m) Beschrijving

0.00	1.80	Talus de 1.80, herbres, arbres. Pavé défoncé. L'argilit succède à l'argie brun-foncé jaune verdâtre dans le fossé et talus.
------	------	--

100521

100801

101081

101361

101641

174542

174262

173982

173702

OUDENAARDE
RONSEN HEERWEG

- 2017H134

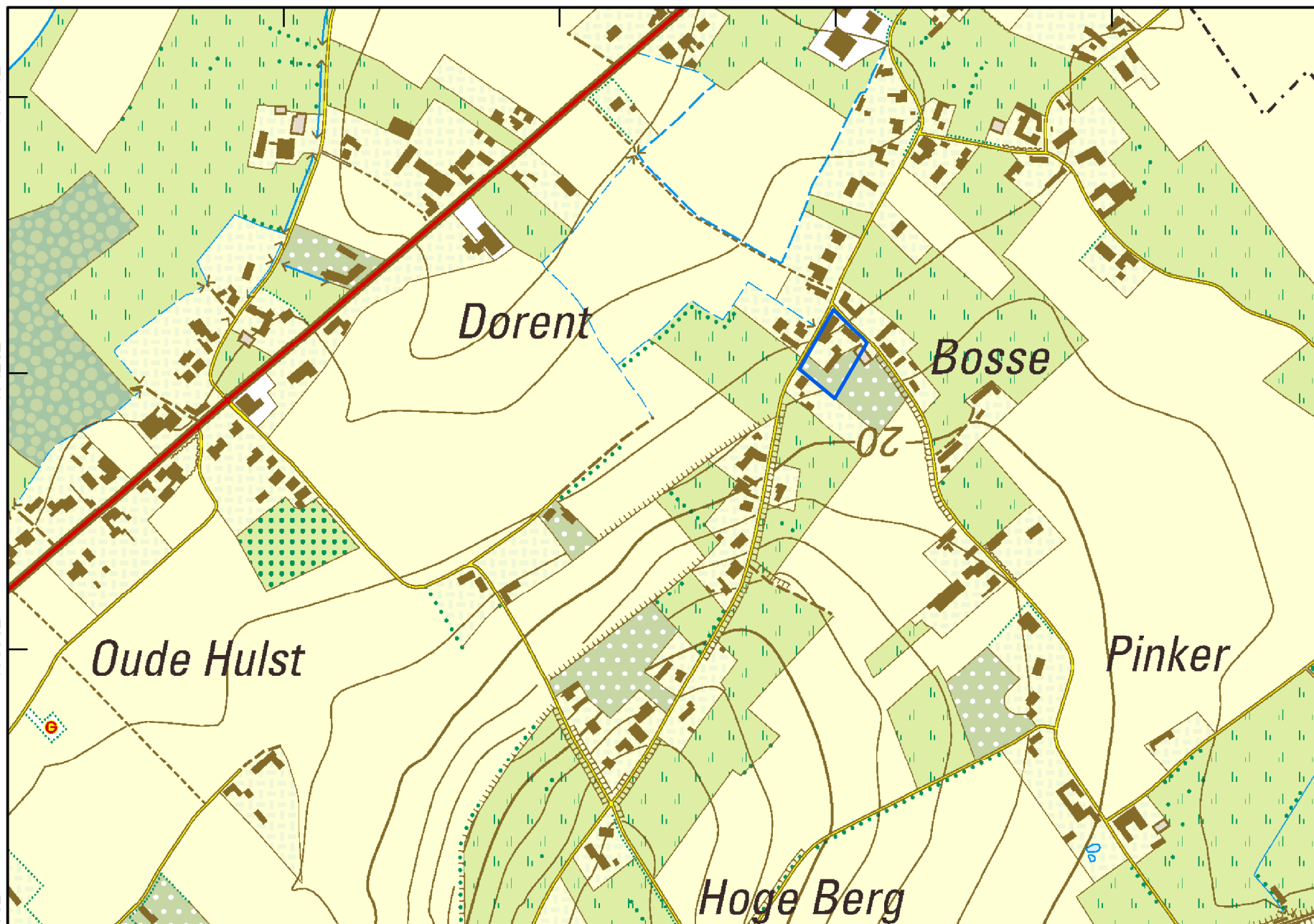
- Aanmaakdatum

van plan nr. 1 :

21/08/2017

- Underlay:

Topografische kaart

0 100 M

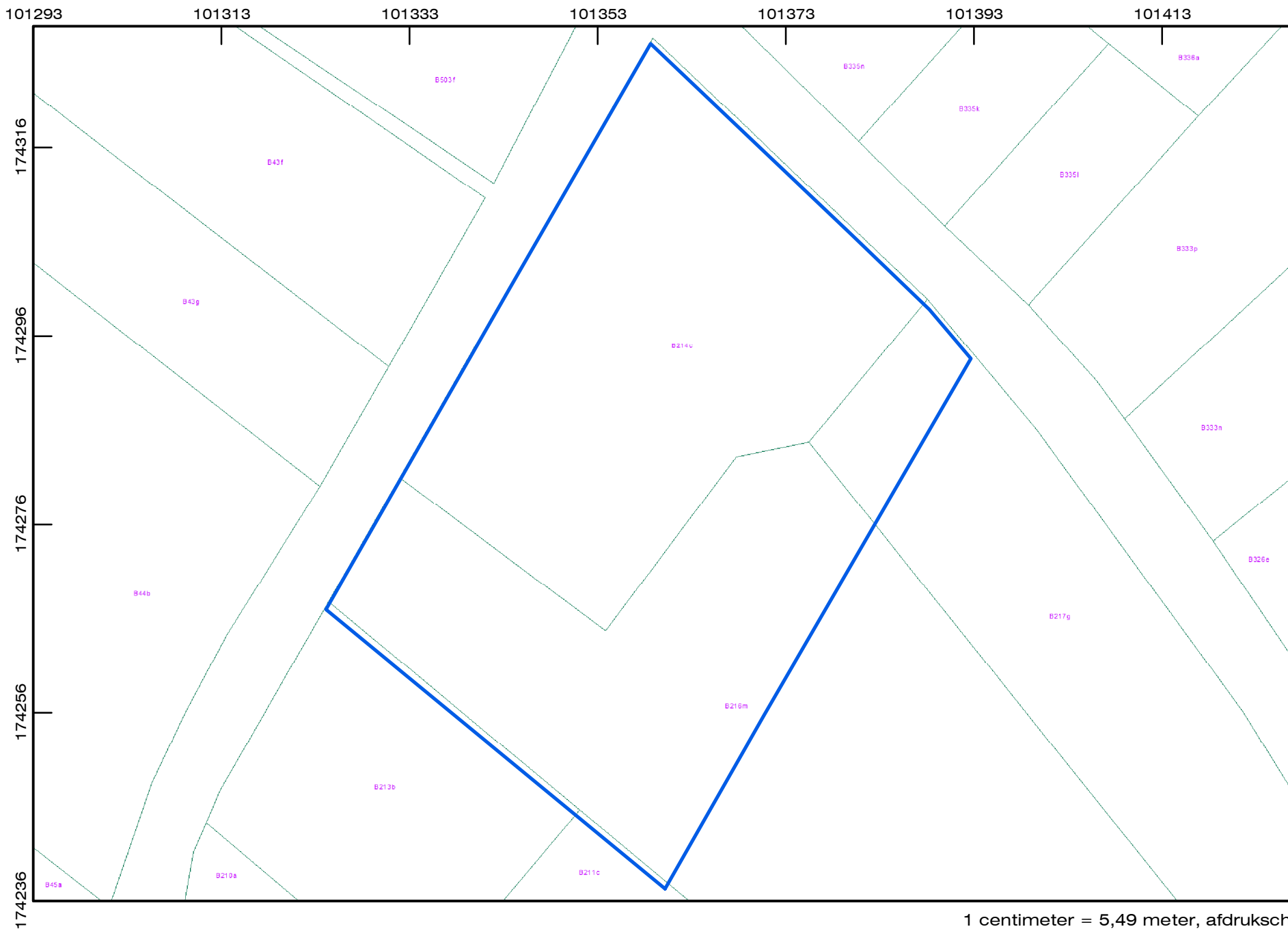
1 centimeter = 55,02 meter, afdruckschaal

HEMBYSE

Hembyse Archeologie

-- Kastanjestraat 26 -- 9000 Gent --

-- Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba -- alle rechten gereserveerd --

OUDENAARDE
RONSEN HEERWEG

- 2017H134
- Aanmaakdatum
van plan nr. 2 :
21/08/2017
- Underlay:
Kadastrale kaart

0 10 M

A horizontal scale bar with a grey fill and black outline, representing a distance of 10 meters.

1 centimeter = 5,49 meter, afdruckschaal

HEMBYSE

Hembyse Archeologie

-- Kastanjestraat 26 -- 9000 Gent --

-- Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba -- alle rechten gereserveerd --

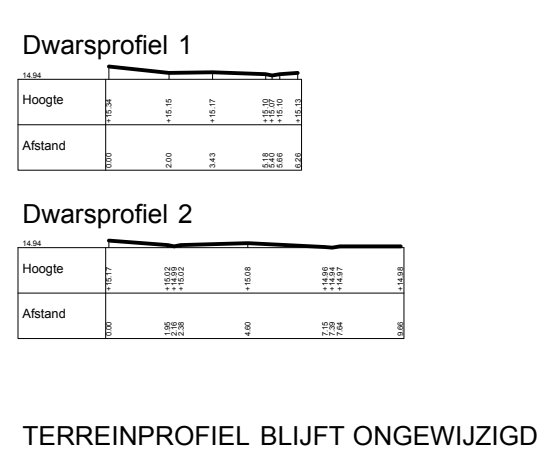

SOCIALE UITRUSTING RONSEN HEERWEG
- wegverharding asfalt
- riolering
- waterleiding
- gas
- electriciteit
- telefoon
- TV distributie

GEMEENSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN ZOALS DIENSTVERLENENDE
WINKELS EN ANDERE ZIJN GELEGEN IN NABIJE CENTRA ENAME EN ZWALM

TOTALE OPPERVLAKE TERREIN 2961 m2

7 kavels in verkaveling = ca. 24 woningen per ha

LEGENDE

- Rooilijn niet zichtbaar ter plaatse
- Kadastrale scheiding niet zichtbaar ter plaatse
- Gracht
- Betonafsluiting
- Draadafsluiting
- Bestaande riolering + inspectieput
- Muur
- Verkeersbord
- Rand rijweg / greppel + rooster
- Nr.13
- Bestaande woning & hoogtepeli dorpel
- Bestaande asfaltverharding
- Bestaande betonverharding
- Bestaande verharding in voetpadtegels
- Elektriciteitspaal
- Boom
- 736/B
- Kadastraal nummer
- FOTO 01
- Foto

LEGENDE VERKAVELING

- VOORTUINSTROOK
- ZONE VOOR HALFOPEN BEBOUWING
- ZONE VOOR UITBOUW
- ZONE VOOR TUINEN
- UITERSTE GRENS BEBOUWING
- VOORBOUWLIJN
- AF TE STANE GROND

OPDRACHT

LIGGING:
PROVINCIE
GEMEENTE
KADASTER

VERKAVELINGSAANVRAAG

Ronsen Heerweg 47
Oud-Vlaanderen
9700 Oudenaarde
AFD. 10, SECTIE B, nr. 217G,216M,214C

BOUWHEER

Dhr. en Mevr. Patrick Suys - Lucie Browaeys
Arthur Van Leeuwenstraat 25
9050 Gentbrugge
Tel. -
Fax -

Dhr. en Mevr. Luc Browaeys - Ingrid Hertleer
Aalstraat 162
9700 Oudenaarde
Tel. -
Fax -

ARCHITECT

ARCHITECTUURATELIER BENOIT OTTEVAERE bvba
Konijksstraat 52
9790 Wortegem-Petegem
Tel. 955 81 37 27
Fax 955 49 83 50
info@architectuuratelier.be

WIJZIGING

Dit ontwerp is exclusieve eigendom van de architect. Zonder schriftelijke toestemming mag het noch meegedeeld, noch gepubliceerd worden. Alle rechten voorbehouden. Alle geprojecteerde studies lokale staatshet vallen buiten de opdracht van de architect. De tekomenende bezetting die aan de ingeniur dient te worden verstrekt is los teken van de opdrachtgever, na toestemming van de architect. Bij afbreuk voor uitvoering zal de toewijde de architect vooraf per aangepast schrijven van de aanvang der werken op de hoogte brengen. Alle afmetingen op de planter zijn indicatief en dienen door de aanvrager op de werf gecontroleerd te worden. Vervalske vastgestelde afwijkingen worden tijdig aan de architect gemeld.